

SPORT. Flera utländska klubbar är intresserade av IFK Mariehamns försvarsspelare **Johannes Nordström**. I dag åker han till Spanien för att provträna för Atlético Madrids b-lag.

– Jag vill åka dit, göra mitt bästa och visa att vi här från Åland också kan spela fotboll, säger den unga talangen.

Vilka de andra intresserade klubbarna är vill Nordström inte säga. Klart är dock att det rör sig om lag utanför Finlands gränser.

SIDAN 20

RÅNDRAMAT PÅ TORGGATAN

Trodde att rånbyttet var en miljon kronor

De unga rånarna hävdar att en okänd "tredje man" planerade brottet

Inför rätta. Rånaren som sköt (längst till vänster i bild) under sommarens råndrama i Mariehamn försvaras av advokaten - och författaren - Jens Lapidus. Den andra åtalade är 19-åringen som körde mopeden under rånet.

Foto: ERKKI SANTAMALA

NYHETER. – Jag var i desperat behov av pengar och vände mig till en kriminell person som jag umgåtts med tidigare i Stockholm och förklarade min situation. Han presenterade den "tredje mannen" för mig och han la fram uppläget kring värdetransportränet på Åland för mig. Pistolen var min, men jag trodde inte att jag skulle behövs skjuta annat än på sin höjd ett varningsskott. Jag trodde att rånbyttet skulle vara 100.000 euro, en miljon kronor.

Så förklarade den 26-åriga mannen från

Den beväpnade mannen höll pistolen höjd när rånarna flydde på mopeden.

Foto: PRIVAT

Stockholm orsaken till rånet som han begick tillsammans med en 19-åring på moped mot en värde-transport i Mariehamn den 19 juli i år när rättegången inleddes i går i Ålands tingsrätt.

Han medger att han sköt fyra skott mot den 19-åriga väktaren som tog upp jakten på rånaren och övermannade honom efter att turisterna **Ulf Lindeberg** från Jönköping först rammade mopeden i full fart.

Väktaren, som träffades i magen av ett av skotten, berättade att han blev skräddad när

han först fick höra att det finns en tredje person som uppges ha legat bakom rånet och som sägs ha väntat i den flyktbil som rånarna var på väg till när de blev stoppade.

– Jag fick en stark otrygghetskänsla, beskrev väktaren som tillsammans med sin kvinnliga kollega har fått hjälp med krisbearbetningen.

Rånaren som körde mopeden skyllde rånet på att han har en stor skuld till kriminella personer och att han betalar av genom att göra brott. Han dömdes för inte så länge sedan för ett tidigare rånförsök i Sverige.

SIDORNA 4-5

Skär ner. De 14 årsverken som ska bort kommer, enligt sjöbevakningschef Timo Hissa, att ske genom naturliga avgångar.

Foto: JONAS EDSVIK

Chefposter slopas på sjöbevakningen

NYHETER. Sedan personalen på Ålands sjöbevakning flyttades från skärgårdsstationerna till Mariehamn har runt tio chefposter försvunnit. Ingen har sagts upp, personalen har snarare frigjorts för patrullering och övervakning.

Enligt sparförslag ska sjöbevakningens nuvarande 57 årsverken dessutom skäras ner till 43 under de närmaste fem åren.

SIDAN 3

Mariehamn sålde nio bostadstomter

NYHETER. Totalt såldes 53 stycken bostadshus, affärsfastigheter och tomter på Åland under oktober månad. Det visar lantmäteri-byråns sammanställning.

Noterbart är att Mariehamns stad stod som försäljare till inte mindre än nio tomter för bostadshus.

SIDAN 8

Knepigt med smink

HEMMATIPSET. Hur mycket smink ska man som förälder tillåta för unga flickor? Kneptigt, kneptigt, konstaterar **Tina Landell** i sitt svar i Hemmatipset, men har en hel del goda råd att ge.

SIDAN 7

Dahlén ny chef för EU-enheten

NYHETER. **Andreas Dahlén** har utsetts till vikarierande enhetschef vid kansliavdelningens enhet för Europarätt och externa frågor. EU-enheten har till uppgift att samordna landshövdingens agerande inom den Europeiska unionen.

SIDAN 3

Landshövdingen sparar

NYHETER. – På grund av det ekonomiska läget och de sparkrav som ställs även inom "vår" del av den offentliga sektorn, har min hustru **Marlene** och jag tillsammans beslutat att inte i år inbjuda till traditionell trettondagsmottagning.

Det berättar landshövding **Peter Lindbäck** i ett pressmeddelande.

SIDAN 3

7 familjen

Jubilaren **Sten-Anders Eriksen** berättar i Pratsunden om sitt intresse för affärer.

9 kultur

Ralf Svenblad saknar de finlandssvenska varianterna i nya upplagan av Svensk ordbok.

28 folk

Dagens ålänning **Noemi Kiss** gillar bland annat filosofi och böcker.

Åland 24 ikväll

Sportmagasinet har besökt Ålands fotbollsakademi och killarnas första träning.

Förstoringar 15x20-23cm

Gäller vecka 46

-70%

0,45 (1,50€) /st

NYA modeller hemma

Fuji A170

fr. 89€–2.090€

Canon EOS 7D

GEFOTO
Gerhard's Foto Ab

SÅGDAG TORSDAG DEN 12 NOVEMBER KL. 07-20

-25%på utgående
modeller
skogskläder

Begränsat parti!

Specialpriser
på gräsklippare
i lager!

Nya & begagnade.

Representant
på plats!Lövblåsare
125BX
norm.pris 292,-**259€**Röjsåg
345FXT
med byte**695€**

* för din gamla fungerande röjsåg

300€ för din gamla*

995€ - 300€ = 695€

Husqvarna
353 G
med byte**635€**

* för din gamla fungerande motorsåg

200€ för din gamla*

835€ - 200€ = 635€

JUBILEUMSPRIS!Husqvarna
235
norm.pris 255€**199€**Kedolja 3 liter
norm.pris 8,50€**5,50€**10 liter
norm.pris 16,90€**11€**Kombikanna
(norm.pris 54,-)**45€**Skyddskit
Byxholk, handskar, hjälm
(170,-)**149€****PAKETPRIS****PAKETPRIS**Svärd +
2 skedjor
13". 1,3 / 1,5 mm
(87,-)**59€**Skogshjälm
Semi-pro (norm.pris 44,-)**35€****JUBILEUMSPRIS!**Husqvarna
450E
Väska och keps på köpet
(615€)**550€****BÅT & FRITIDS
VARUHUSET**TRÄDGÅRD • LANTBRUK • FRITID
SKOGBRUK • BÅT • KLÄDER & SKORTFN 28 011, BUTIKEN 28 170, TRÄDGÅRD 28 162,
BYGGLAGRET 28 174 ÖPPET: VARD. 7-18,
TORS. 7-20, Bygglagret 7-18, LÖRD. 9-15

TORSDAGAR ÖPPET TILL KL. 20 .00 VÄLKOMNA!

WWW.BYGGVARUHUSET.AX

Festtalare. Här talar landshövding Peter Lindbäck på sin mottagning 2008. Nu dras festen in på grund av det ekonomiska läget.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Sparar in trettondagsmottagning

■Flera hundra personer–bland dem många politiker och representanter för näringslivet–brukar bjudas in till landshövdingens trettondagsmottagning i början av januari varje år. Men inte 2010, berättar landshövding **Peter Lindbäck** i ett pressmeddelande.

–På grund av det ekonomiska läget och de sparkrav som ställs även inom ”vår” del av den offentliga sektorn, har min hustru **Marlene** och jag tillsammans beslutat att inte i år inbjuda till traditionell trettondagsmottagning.

Peter Lindbäck hälsar att han hoppas att han kan återkomma med någon form av mottagning när tiderna blir bättre. (ak)

Bättre tider för Air Åland

■Air Åland har blivit bättre på att hålla tidtabellen.

I oktober avgick 93,7 procent av flygturerna på utsatt tid. Det är en förbättring jämfört med september, men inte lika bra som genomsnittet för de senaste 12 månaderna, 94,1 procent.

Air Åland har jämfört det med den europeiska branschorganisationen AEAs statistik för medlemsbolagen för perioden november 2008-mars 2009.

Enligt den skedde bara 83,2 procent av flygavgångarna i Europa enligt tidtabell.

Air Ålands regularitet, alltså hur många av de planerade flygningarna som genomförs, var i oktober 99,6 procent.

Bolagets målsättning är att minst 95 av 100 flygningar skall gå på utsatt tid, och att regulariteten är 99 procent.

De senaste tolv månaderna har Air Åland haft 2.948 avgångar. (pd)

Fick störande samtal och sms

■Två personer har vänt sig till polisen och anmält misstänkta hemfridsbrott. I det ena fallet har anmälaren erhållit störande samtal under tidsperioden mars 2008-november 2009.

Den andra personen har inte bara fått ovälkomna samtal, utan också störande sms, från en annan person. Detta inträffade 5-9 november. (mt)

Sjöbevakningen omorganiseras

14 årsverken ska tas bort

Ett tiotal chefsposter försvinner när den åländska sjöbevakningen omorganiseras. Sjöbevakningsstationer ska läggas ner och därmed sparar man in på fastighetsskostnader och fastighetsskötsel.

–Men nedskärningar kan man inte kalla det, vi anställer fem nya personer i december, säger sjöbevakningschef **Timo Hissa**.

Ålands sjöbevakning har förändrat sin verksamhet så att man inte längre har personal stationerad ute på sjöbevakningsstationerna Enskär och Storklubb. På Kökar stationeras två patrullgrupper. Därmed har även stationscheferna frigjorts för andra uppgifter.

–Skattepengarna ska användas rätt, vi vill öka närvaron i skärgården i stället för att personer som utbildat sig till sjöbevakare i två år ska klippa gräset vid stationerna, säger Hissa.

Nu ska i stället sjöbevakarna, enligt förslag, vara stationerade i Mariehamn.

–Vi behöver inte fyra olika sandlådor, det är lättare om vi är på samma plats och drar åt samma håll, säger han.

Fyra patruller

Fyra patruller med fyra personer i varje är planerade att från den 23 november vara örönmärkta till Mariehamn. Redan för ett år sedan togs stationschefer bort och nu fungerar hela Åland som en station. Enligt Hissa har man snarare frigjort arbetskraft än skurit ner.

–Närvaron i skärgården har blivit bättre och vi har fått positiv respons, säger han.

Vill effektivisera. Ålands sjöbevakningsstation har i dag 57 årsverken, de ska minskas till 43 på fem år. Foto: JONAS EDSVIK

All förvaltning och planering sköts nu i Mariehamn.

–Vi utvärderar för tillfället vilka av de administrativa uppgifterna som egentligen behövs, om det är nödvändigt att vi sitter och brevväxlar internt. För tillfället har jag nog en 30, 40 ogjorda uppgifter liggande på bordet.

Enskär läggs ner

I dagsläget har sjöbevakningen 57 årsverken. Den preli-

minära planen är att man ska kunna gå ner till 43 årsverken på fem år. Men några uppsägningar ska det inte vara tal om.

Neddragningen sker genom naturliga avgångar, främst pensioner, och möjligtvis förflyttningar av fastländska sjöbevakare till sina hemorter. 20 procent av personalen går i pension under de närmaste åren.

Fram till nu har en patrull

funnits på Storklubb men eftersom fastigheten inte längre behövs bjuds den ut till landskapet. Även Enskärs station kommer troligen att läggas ner.

Sjöbevakningens båtar ska enligt planerna placeras i Kökar, Mariehamn, Hamnsundet, Långnäs och Eckerö.

–Vi har en ny patrullbåt på kommande. Den är fem meter längre än de andra och gör 40 knop. Vi hoppas på att få yt-

terligare två nya båtar, säger Hissa.

Om förslaget godkänns av gränschefen i Helsingfors vid årsskiftet kommer alltså endast stationerna Mariehamn och Kökar att vara bemannade i framtiden.

TANJA LÖNNQVIST
tanja.lonnqvist@nyan.ax
tfn 528 463

Dahlén ny chef för EU-enheten

Andreas Dahlén har utsetts till vikarierande enhetschef vid kansliavdelningens enhet för Europarätt och externa frågor.

Dahlén har en kandidatexamen i rättsvetenskap från Örebro universitet, en magister i statsvetenskap från Lunds universitet samt en masterutbildning i European Affairs vid samma läroinrättning.

–Jag blev precis klar med studierna, berättar han.

2005 bodde Andreas Dahlén i Bryssel där han arbetade vid organisationen European Free Alliance. Han har även praktiserat vid EU-kommissionens representation i Stockholm.

Bereder lagstiftning

EU-enheten har till uppgift att samordna landskapsregeringens agerande inom den Europeiska unionen. Bland annat hjälper enheten till med ärendehantering och följer upp utförda åtgärder, därtill ska man skapa kontakter och uppmärksamma åländska intressen.

–Jag kommer bland annat att hjälpa till med att införliva EU-lagstiftning i den åländska

Leder EU-enheten.

Andreas Dahlén har bland tre sökande utsetts till ny chef för landskapsregeringens EU-enhet. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

lagstiftningen, säger Andreas Dahlén.

Vikariatet sträcker sig fram till den 31 augusti 2010. **Sören Silverström**, tidigare vikarierande chef för enheten, jobbar nu som administrationschef och chefsjurist vid kansliavdelningens allmänna byrå.

ANNIKA KULLMAN

Lr vill överta permitteringsrätt

Landskapsregeringen vill ändra landskapslagarna om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM), diskrimineringsombudsmannen (DO) och Datainspektionen.

Detta för att få rätt att besluta om permittering vid ÅMHM och Datainspektionen.

Redan idag är det möjligt att enligt tjänstemannalagen permittera personal vid ÅMHM och Datainspektionen. Beslutet fattas dock av myndigheterna själva.

Genom ändringen skulle beslutanderätten helt enkelt flyttas från myndigheterna till landskapsregeringen.

Samtidigt skulle landskapsregeringen få ökade befogenheter att flytta och omplacera Datainspektionens anställda till andra landskapsmyndigheter.

”Tanken med att centralisera beslutsfattandet i fråga om förflyttning och omplacering till landskapsregeringen är att säkerställa landskapsanställdas anställningstrygghet på ett mer ändamålsenligt sätt än tidigare, samtidigt som förslaget skapar en större flexibilitet för arbetsgivaren eftersom personal som annars

ÅMHM. Landskapsregeringen vill ha rätt att permittera vid bland annat Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet.

Foto: FREDRIK TÖRNROOS

skulle ha sagts upp kan möjliggöras en förflyttning eller omplacering inom hela landskapsförvaltningen. Genom förfarandet behöver tjänster

inte heller lediganslås” sägs i förslaget.

Det blir nu upp till lagtinget att anta eller förkasta lagändringarna.

ANNIKA KULLMAN

RÅNDRAMAT PÅ TORGGATAN

Mystisk ”tredje man” vänt

Men de åtalade vägrade berätta för tingsrätten om hjärnan bakom rånet

En mystisk ”tredje man”, som sägs vara den som planerade rånet mot värdetransporten utanför Ålandsbankens citykontor den 19 juli och som också väntade i flyktbilen, är fortfarande lika okänd.

Ingen av de två rånåtalade var villig att avslöja mannens identitet igår när rättegången inleddes.

Detta hände strax före halv fem den här vackra söndagseftermiddagen i centrala Mariehamn.

Control Risk ab:s värdetransportbil kör upp på gång- och cykelvägen vid AAB:s bankautomat vid Torggatan. En manlig väktare matar in påsar med pengar från helgens travtävlingar, hans kvinnliga kollega hämtar några påsar åt gången i transportbilen som hon låser mellan varje hämtning.

Ridande polisen kommer i sakta mak från Andelsbankens håll. Vaktarna ser det och känner sig trygga där de står med ryggen mot gatan och vända så att de ser åt varsitt håll.

”Upp med händerna”

Plötsligt nalkas en moped. En man med hjälm och visir ropar ”upp med händerna, det här är ett rån”, pekar med en pistol turvis mot vaktarna och skjuter ett eller flera skott. Han ger order åt den manliga väktaren, 19 år gammal, att öppna bildörren.

På väg mot bildörren gräver väktaren fram flaskan med pepparspray och trycker av. Men flaskan fungerar inte. Rånaren rafsar åt sig de återstående påsarna med pengar från bilen – sju påsar med sammanlagt 41.000 euro – och springer till mopeden där den andra rånaren är startklar. När mopeden flyr tappar rånaren påsarna med pengar.

Andra har hört pistolskotten. Utanför La Strada tar en turist, som visar sig vara den tidigare militären och numera ambulanssjukvårdaren **Ulf Lindeberg** från Jönköping, en tung plåtskylt och kastar sig framför den flyende mopeden.

Under tiden har väktaren sprungit fast pistolmannen

– som vänt sig om och skjutit ytterligare flera skott mot honom – och kastar sig över pistolmannen och övermannar honom med hjälp av sin batong. Den andra rånaren försöker få loss honom från kompisen och knuffar och sparkar på honom.

Då rusar en ledig polis till och övermannar den andra rånaren, och frågar den ridande polisen som kommit till platsen om han får låna hennes handklovar medan hon tar hand om den pistolmannen.

Det är rop och skrik och tumult. allt är över på några få minuter.

Djupa spår

Så ser händelsen ut som den berättades för rätten.

Som en gammal vilda västernfilm. Två desperados utifrån rider in i den söndagsloja lilla staden, rånar banken och skjuter vilt. Då kommer hjälten in, övermannar rånarna, bakbinder dem och överlämnar dem till sheriffen.

Men sanningen är förstås att händelsen har satt djupa spår hos dem som var med, framför allt för de två vaktarna som berättade för rätten att de fått proffshjälp med att bearbeta den posttraumatiska stress de båda känt efter rånet.

Också för de två rånarna har händelsen haft följder – de har suttit häktade sedan 19 juli, först i Mariehamn och sedan i Åbo, och har nu möjligen straff att vänta för grovt rån, dråpförsök och anstiftan till dråpförsök.

Medger rån

De medger rån av normalgraden via sina advokater **Jens Lapidus**, som försvarar rånaren som sköt, och **Mikael Lindén**, som försvarar mannen som körde mopeden. Rånet var enligt advokaterna inte grovt eftersom det vapen som användes var en startpistol, visserligen uppborrad, men som inte kunde åsamka lika stor skada som om det handlat om en riktig pistol.

Detta kom att bli en av huvudfrågorna under rättegången.

Centralkriminalpolisen har testat kraften i pistolen genom att avfira den på tio meters håll in i ett lager gelatin som till kon-

sistensen motsvarar mänsklig bindvävnad. Kulan trängde in 1,5 cm. Farten som kulan träffade med var omkring 200 meter per sekund, det vill säga 720 km i timmen – bara 40 meter per sekund långsammare än ett motsvarande vapen med räfflad pipa.

–Det är inget du kan värja dig emot, sa ledande åklagare **Jens-Erik Budd** som ansåg att det är ett fullt funktionsdugligt vapen.

Touchade magen

Väktarens jacka hade flera kulhål, både in- och utgångshål. Ett skott som gick genom jackan touchade väktarens mage och lämnade efter sig ett blödande, ytligt sår. Varken han eller kollegan hade någon skottsäker väst på sig den här dagen.

Ingen enighet nåddes om hur många skott som egentligen avfyrades, men pistolens magasin rymmer sammanlagt åtta patroner.

Mycket folk var i rörelse när råndramat inträffade – barn, föräldrar med barnvagnar, bankomat kunder, folk som satt på uteserveringar eller som flaneerade på gågatan.

–Om man skjuter mer eller mindre okontrollerat på öppen gata så kan folk naturligtvis bli skadade, påpekade åklagaren som hävdade att det vara bara en slump att väktaren inte fick värre skador än vad han fick.

Planerat rån

Han hävdade att rånet var planerat – rånaren kom till Åland med vapnet, stal mopeden på Klinten två dagar före rånet, använde hjälmarna som ”tredje mannen” haft med sig när han kom till campingplatsen på Åland med flyktbilen, en röd Toyota. ”Tredje mannen” hade också med sig en mobiltelefon som han höll kontakt med rånaren med. Via den fick rånaren meddelande om när värdetransporten var på väg till banken.

–Antagligen trodde den som planerade rånet att det handlade om stora summor.

Kräver ersättning

Vaktarna företrädades av advokat **Andreas Carlsson** som yrkade på följande ersättningar: För den manliga väktaren 8.000 euro för lidande och 3.500 euro

Polistätt. Fyra poliser bevakade dörren under gårdagens rånrettegång. De två åtalade har honom sitta advokat Mikael Lindén från Stockholm.

för sveda och värk och för den kvinnliga väktaren – som var mammaledig vid den här tiden och som enbart jobbade extra just den här dagen – 4.000 euro för lidande och 2.000 euro för sveda och värk. Ersättning yrkas också för psykiater **Nils-Gustaf Erikssons** krishjälp, sammanlagt 2.400 euro.

Rättegången fortsätter på torsdag då fler vittnen hörs.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Tre privatpersoner gjorde aktiv insats

Tre personer, som var och en gjorde en aktiv insats i att ta fast de flyende rånarna i sommarens råndrama, vittnade i går i tingsrätten.

Först ut var **Ulf Lindeberg**, tidigare militär från Jönköping med FN-uppdrag i bland annat Libanon och Kosovo och med en karriär som ordningsvakt bakom sig.

Han har redan tidigare berättat vad som hände i Nya Åland, och för sin insats är han nu nominerad till tävlingen Svenska hjältar i SVT4.

–Det ligger inte för mig att titta bort, var hans förklaring till det resoluta ingripandet när han stoppade mopedgenom att hoppa ut på gatan med en kraftig plåtskylt som sköld.

Blödande och med stortån ur led hjälpte han sedan väktaren att hålla rånaren på marken tills ridande polisen hann fram.

På cykel

Vittne nummer två var en mariehannare som med cykel först tog sig förbi rånplatsen och sedan hjälpte till genom

att hålla i rånaren när han låg på marken.

–Först när jag hörde skott trodde jag att det var ett ”glopstreck”. Allt gick fort och det var en väldig kalabalik.

Både han och Lindeberg hörde flera serier av skott.

Det tredje vittnet var en polis som satt och fikade på Roberts Coffee.

–Jag hörde en smäll norrifrån. Sen kom en smäll till och jag såg en kvinna komma springande med en barnvagn. Då förstod jag att det var allvar. Jag hörde ännu en tredje smäll och började röra mig ditåt.

Riktade skott

Sen såg han mannen med skylten, mopeden som rände in i den och de två rånarna som steg upp och började röra sig söderut.

–Jag såg väktaren komma skenande efter. Pistolkillen vände sig om och riktade ett skott mot honom. Väktaren stannade till och tog sig mot magen och jag uppfattade det som att han blev träffad. De kom springande mot mig, pistolmannen skulle skjuta ett

Väktaren:

Jag minns inte hur många skott han sköt

Den 19-årige väktaren berättade lugnt och behärskat för tingsrätten om råndramat den 19 juli.

–Jag minns inte alls antalet skott. Jag kände att det sved till i magen men tänkte inte på det desto mera. Jag ville bara ha fast honom.

När rånaren sa ”upp med händerna, det här är ett rån” trodde väktaren först att det handlade om ett skämt.

–Ridande polisen var ju precis bredvid. Först när rånaren viftade med en pistol och jag

hörde skott och insåg att han hade tagit påsarna med pengar av min kollega fattade jag att det var allvar.

Efter rånet sprang väktaren ifatt rånaren efter att flykten på mopeden hade stoppats.

–Jag fick pistolen ur hans hand och vred honom runt på magen. Då kom ridande polisen och hjälpte till.

Hans uppfattning var att personen på mopeden var passiv och väntade och kunde i dag inte erinra sig om han hört honom ropa till den andre ”skjut då” i början av rånet.

–Jag har en del minnesluck-

or från den här dagen.

I något skede gick en kula genom dragkedan i hans jacka, gjorde kulhål i tröja och t-shirt och rispade honom på magen.

–Först när den andra killen också var fast började jag undersöka skadan på magen och mina kläder.

Inte förrän efter ett par timmar hemma insåg han vad det var han hade varit med om. Ännu i dag har han obehag av att närma sig platsen för dramet.

–Jag har en stark obehagskänsla. Och när jag fick veta att det var en tredje man inblandad

RÅNDRAMAT PÅ TORGGATAN

ade i flyktbilen efter rånet

suttit häktade sedan rånet den 19 juli. Den åtalade med jacka över huvudet körde mopeden. Bredvid Foto: ERKKI SANTAMALA

Tumult. Vittnen berättade i går i tingsrätten om tumultet på Torggatan under råndramat i juli. Här har "pistolkillen" oskadliggjorts och tagits om hand av ridande polisen.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

skott till men pistolen klickade. Jag såg att han gjorde mantelrörelse och hötte runt sig med vapnet.

Polisen tog sig in bakom glasskiosken.

–Nästa jag såg var väktaren som låg ovanpå rånaren. Enligt mig fungerade han nog då med reptilhjärnan, det var inte så mycket logiskt tänkan-

de. Killen hade fortfarande pistolen i handen, siktade mot väktarens lår och lyckades få iväg ett skott när de låg på Torggatan.

Stötte ner honom

Den andra killen slog, sparkade och drog i väktarens jacka för att få bort honom.

–Han blev avbruten och

sprang iväg en bit. Jag siktade in mig på honom, sprang fast och stötte ner honom på marken och fick tag i hans högra arm.

Enligt vittnesmålet avlossade rånaren alltså minst fyra skott mot väktaren.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Rånaren:

”Jag var i desperat behov av pengar”

–Jag var desperat och i stort behov av pengar. Pistolen hade jag köpt hösten innan eftersom jag hade blivit hotad. Jag räknade inte med att den kunde vara farlig.

Så förklarade den 26-årige rånaren för tingsrätten varför han begick brottet i Mariehamn i somras.

Han har ett svenskt och ett thailändskt namn och talar utpräglad stockholmska. Han bär en prydlig och välstruken rutig skjorta, svarta byxor, har glasögon och är välklippt och välrakad. Han både talar och för sig som vilken studerande ung man som helst.

Men trots det har han avfyrat fyra skott – enligt egen utsago – för att skrämma väktarna och för att få dem att ge ifrån sig travkassan utanför Ålandsbankens bankautomat.

–Jag trodde att bytet kunde bli omkring 100.000 euro, en miljon kronor, sa han inför rätta.

Det var inte så långt från sanningen. Väckarna hade med sig 133.000 euro när de kom, men eftersom de hann mata in många påsar förrän rånögonblicket kom rånaren över ”bara” 41.800 euro i påsar som han tappade när duon flydde.

”Tredje mannen”

Den ”tredje mannen” hade ringt strax innan på mobiltelefonen och sagt att värdetransporten var på väg, berättade rånaren. Han gick fram till väktarna, riktade pistolen mot dem och sa ”pengarna”. Han fick ingen reaktion.

–Dom blir som frusna och bara tittar på mig. Så jag skjuter ett skott, som jag uppfattar det, i marken. Fortfarande blir det ingen reaktion så jag skjuter ett skott till.

När han sedan rotade i bilen efter påsarna med pengar hörde han kompanjonen ropa ”polis, polis”.

–Jag avbröt och hoppade upp på mopeden. Så såg jag i ögonvrån att väktaren kom mot mig och blev så överraskad att jag sköt ett skott till på marken framför hans fötter.

I det skedet när rånarnas moped hade vräcks omkull och väktaren kom mot honom sköt rånaren ytterligare ett skott, enligt honom i misstag.

–Han hoppar på mig, vi brottas. När jag har ett par tre på mig slutar jag göra motstånd.

Var desperat

Förklaringen som han gav var att han i sitt desperata

Desperat. Rånaren, som gömde sig bakom rättgångshandlingar, berättade att han var i desperat behov av pengar och att han räknade med ett rånbyte på en miljon kronor.

Foto: ERKKI SANTAMALA

behov av pengar hade vänt sig till en kriminell person han tidigare umgåtts med.

–Han presenterade ”tredje mannen” för mig. Han berättade om upplägget och sa att en annan person, som jag inte kände tidigare, skulle köra mopeden. Jag hade bott i Thailand under vintern med min gravida flickvän. Jag hade ingen möjlighet att försörja ett barn. Jag kände att jag måste göra något drastiskt. Det motiverade mig till rånet.

Han ville inte namnge ”tredje mannen”.

Rånaren – som saknar licens för vapnet – berättade att han provskjutit pistolen i skogen nära Stockholm och att kulan knappt skadat barken på ett träd. Inte heller hade kulan gått igenom hans läderjacka när han testade, berättade han.

–Jag räknade inte med att vapnet kunde vara farligt. Jag hade inte räknat med att behöva avfyras det, möjligen ett varningsskott i så fall.

Varför säger många vittnen att du siktat på väktaren, ville åklagaren veta.

–Allt hände så snabbt.

Den andra åtalade, en liten spenslig 19-åring iklädd stora joggingbyxor, berättade att ”tredje mannen” get honom i uppdrag att bege sig till Åland och att köra moped från punkt A, värdetransporten, till punkt B, bilen där ”tredje mannen” väntade.

–Jag har en stor skuld till honom sedan tidigare. Jag hinner inte se vad som händer, det går så fort. Först strax före händelsen fick jag veta om vapnet.

Hur mycket pengar skulle du få, undrade åklagaren.

–Inga alls. Jag betalade av på min skuld genom att göra saker. Jag hade inget val.

Han nekade till att ha ropat ”skjut då” i början av rånet. Inte heller han ville namnge ”tredje mannen”.

19-åringen har dömts två gånger tidigare för försök till rån. I mars i fjol fick han tre månaders fängelse och i maj i år tre månaders fängelse i Södertörns tingsrätt.

ANNIKA ORRE
annika.orre@nyan.ax
tfn 528 450

Nina Smeds

Epost: nina.smeds@nyan.ax
Telefon: 528 406

familjen

Dagens namn

BORIS

Vi firar 1-15 år

Måns Rajalin i Finström Pålsböle fyller 6 år idag den 11 november. Han gratuleras av mamma, pappa och Sara.

Döda

ALF JOHAN WESTERLUND

Den 9 november avled **Alf Johan Westerlund** från Saltvik Laby i en ålder av 82 år. Han var född den 23 februari i samma by och änkan sedan 2007 efter **Siv Westerlund**, född **Johansson**.

Alf Westerlund växte upp på en bondgård och efter avslutad skolgång gick han på Lantmannaskolan. Han tog över barndomshemmet och hade först djur, men gick senare över till odling, främst sockerbeter och potatis.

År 1953 gifte han sig med Siv Johansson från Sund Jussböle och paret fick två söner.

Efter att Alf Westerlund lämnade ifrån sig skötseln av gården år 1990 till sin yngste son hjälpte han ändå mycket till med grönsaksodlingarna.

Under en tid var Alf Westerlund ledamot i Ålands Centralandelslags (ÅCA) förvaltningsråd. Under yngre år var Alf Westerlund aktiv inom brandkåren. Han var också känd för sitt smidesarbete. Han tillverkade prydnadssaker och även ljusgloben som finns i Saltviks kyrka. Ett annat intresse var gammeldans.

Närmast sörjande är sönerna **Jan-Ole** med familj och **Per-Åke** samt släkt och vänner.

DÖDA

Vår käre

Alf Johan Westerlund

* 23.2.1927
† 9.11.2009

*Ett strävsamt liv har slopnat ut
En flitig hand har domnat
Din arbetsdag har tagit slut
Ditt trötta huvud somnat*

**Jan-Ole och Lelia
Alexander
Per-Åke**

Släkt och vänner

Jordfästningen äger rum i Saltviks kyrka söndagen den 15.11 kl. 13.00. Därefter minnesstund i församlingshemmet vartill alla vänligen inbjudes.

Smink, kläder och tonåringar

Fråga: Jag har en dotter som går i årskurs sex och sminkar sig alla dagar till skolan. Det började med mascara men blir mer och mer hela tiden. Självt tycker jag att hon kan vara osminkad emellanåt, men vi kan inte komma överens.

**Har du några råd?
"Osminkad mamma"**

Svar: Knepig, knepig!

Så som modet och samhället ser ut idag så ska tydligen alla små flickor se ut som pinuppor redan på årskurs ett. Man behöver bara bläddra i en klädkatalog för att konstatera det. Det närmar sig julfester igen och de senaste jag har varit med på i lågstadiet är rena rama klädkavalkaden med uppsminskade små flickor som inte riktigt vet hur de skall bete sig i all sin praktfullhet, ännu mindre kan de gå i sina höglackade skor. Det ser så tokigt ut!

Du bestämmer!

Det är faktiskt du som förälder som bestämmer. Med detta menar jag inte att man enväldigt förbjuder sminket och så är det slutprat. Nej. Du behöver komma fram till en kompromiss där ni båda är, åtminstone ganska, nöjda.

Jag själv började sminka mig på femman och då blev det den klassiska ljusblå Mary Quant ögonskuggan och inget mera än det. Vi klädde också upp oss och försökte vara lite äldre än vi var men klädmödet var annorlunda då. Vi såg snarare ut som små tanter än kvinnor. Vad jag saknade då var någon som kunde ge lite tips och råd om hur man sminkar sig. Det gick åt många pengar till onödigt smink som bara blev fel.

Jag tycker inte att du skall förbjuda din dotter att sminka sig men jag tycker att du ska sätta gränser för hur mycket smink hon har. Lär henne att skilja på vardag och fest. Om

Nyan rättar

■ Språkravet för åländska präster är inte slopat än som det stod i rubriken till artikeln om ämnet. När kyrkostyrelsen har fullgjort sitt uppdrag att göra en plan över hur språkravet ska lösas i praktiken och lagt fram förslaget samt fått det godkänt, då först är språkravet upphävt, påpekar **Peter Lindbäck** som är lekman-narepresentant för Åland i kyrkomötet.

TACK

Ett varmt tack till ALLA som på olika sätt hedrat minnet av

**Hans-Erik Koivo
Koivusalo**

Begravningsdagen blev ett ljusst minne.

**Fredrik med familj
Yvonne och Mats**

Sminka lagom. Nyans hemmatipsare Tina Dahlblom-Landell råder föräldrar att kompromissa i frågan om barnens sminkning. Framförallt ska man se till att barnen inte går till överdrifter.

Arkivfoto: ERKKI SANTAMALA

**hemma
tipset**

t.d.landell@aland.net

du inte är så bra på det här området själv så kanske det finns en syster, moster eller kusin som är bra och som skulle kunna lära henne lite? En förebild. Hon behöver veta att det är fult med för mycket spackel och ränder och att man kan göra det snyggt och diskret.

Du kan också som förälder säga att det räcker med mascara på sexan och att det får bli mera sedan när hon blir äldre. Tyvärr kan det kan bli världskrig av det, i synnerhet som alla ungdomstidningar lyser med sminkade små bimbosar som egentligen skulle behöva få vara lite barn ännu.

Kompistryck

Det är viktigt att hon får känna gemenskap med sina kompisar om det är så att de alla sminkar sig. Stilen och imagen står högt i kurs i en ålder där man börjar bli kvinna. Prata med kompisarnas föräldrar om vad de tycker så kan ni komma överens om några regler angående sminket. Ordna en kurs för flickorna. Jag sålde kosmetika för tio år sedan och då höll jag också många ungdomskurser.

Fråga någon yngre förmåga som säljer kosmetika enligt "home party"-metoden om de kan hjälpa och betala en liten kursavgift på 10-15 euro per ungdom. Kanske skolan kan ordna något? Då blir det mera seriöst och inte bara "morsans gnäll".

Dessutom får man in vård- och rengöringsbiten plus

mycket snack om tonårshud överlag. Det är viktigt att få prata av sig och fråga råd. Det är också viktigt att ha smink som är av någorlunda bra kvalitet så att de är lätta att använda, rengöra och inte ger allergier och hudproblem. Isadora, Lumene och Nivea håller bra kvalitet och är prisvärda.

Våga vägra

Du är för liten eller du är för ung säger man inte just mera idag. Det är få vuxna som vågar sätta gränser och berätta för barnen att vissa saker inte passar sig och att "så gör man inte". Det här gäller även kläder och make up. Barn och ungdomar tror att de måste se ut som oss vuxna eftersom ingen säger stopp. Allt som har med mode att göra signalerar att man inte skall vara barn så länge. Inte underligt att så många tonårsflickor mår dåligt och exponerar sig själva på ett sätt som de inte har en aning om varför de gör det och allra minst är mogna för det.

Säg nej till era döttrar. Våga köpa toppar som är urringade ända ner till naveln åt en 10 åring, de har inte ens kropp för att bära upp dem ännu. Likadant med höglackat! Det är snyggt med höga klackar på kvinnor som kan gå i dem. Bambi på hal is är inget vidare, dessutom växer de ännu ganska mycket i lågstadiet. Lär era döttrar bli kvinnor i den takt som deras kroppar är mogna för det och visa hur man gör i olika situationer och varför.

Lycka till med sminket.

TINA

OBS! Det händer

ONSDAG 11.11

DAMERNAS AFTON

■ ■ Alandica kl 19.00. Mo-devisning och underhållning.

FÖRELÄSNING

■ ■ Kyrkby högsradie-skola kl 18.30-21.30. Annika Dahlqvist föreläser om LCHF-metoden.

■ ■ ÅHS konferenscenter kl 19.00. "Om sjukdomar i sköldkörteln". Föreläsare: Med. lic. Ulla Slama och ordförande för Finlands Sköldkörtelförbund Kirsti Hänninen.

■ ■ Stadsbiblioteket kl 13.00-15.00. Folke Wickström och Jerker Örjans berättar om sin forskning i Marihamns historia.

FÖRFATTARBESÖK

■ ■ Föglö bibliotek kl 19.00. Leo Löthman berättar om sitt författarskap och nya boken "Odjur".

INSAMLING

■ ■ Storgatan 10 (ingång från gården) kl 18.00-20.00.

Hoppets Stjärna samlar in julkpaket för behövande i Lettland och Litauen. Inga kläder eller batteridrivna leksaker.

NÖJE

■ ■ Parks bar kl 22.00. Roger Lander.

PSALMCAFÉ

■ ■ Brändö församlings-hem kl 14.30. Psalmcafé.

TORSDAG 12.11

BINGO

Ålänning i scoutstyrelse

■ Sjöscouten **Alex Björkholm** från Spejarna i Mariehamn omvaldes i Finlands svenska scouters styrelse vid höstmötet söndags. Han är enda ålänning i styrelsen som består av totalt åtta

■ ■ Paf Casino kl 19.00. IFK bingo.

■ ■ Röda Korsgården kl 14.30. Bingo för pensionärer.

FILM

■ ■ Alandica kl 19.00. "De osynliga". Regi: Erik Poppe. En stark gripande film med svåra etiska frågeställningar. F-15.

INFORMATION

■ ■ Stadsbiblioteket kl 15.00. Utställning och information om hjälpmedel för synskadade och punktskrift.

INSAMLING

■ ■ Röde Orms garage, Skrapgränd, kl 18.00-20.00. Insamling till barnfamiljer i Lettland. Kläder, skor, leksaker, skolmaterial och annat som en familj kan behöva. Packa gärna i kartonger var för sig.

MUSIKCAFÉ

■ ■ Jomala Rönngården kl 18.30. Musikcafé med Spelevinkarna.

NÖJE

■ ■ Parks bar kl 22.00. Roger Lander.

SAGOSTUND

■ ■ Föglö bibliotek kl 18.00. Sagofarbror Håkan Sundelin läser snälla sagor för de yngre barnen. Kl 19.00 är det dags för skräckhistorier på bibliotekets vind för den som vågar.

TEATER

■ ■ Stadshuset kl 19.00. "Rödlack & Blåljus". Fars av Robert Liwewendahl.

scouter från hela Svenskfinland.

Hedda Halonen från Flickscoutkåren Åbo vildar valdes till ny vice regionchef för Åland och sydvästra Finland. (mt)

Föreläser om hög fettdiet

■ LCHF-dieten, alltså en diet med lågt intag av kolhydrater och högt intag av fett, kan man lära sig mer om på Kyrkby högstadieskola i kväll 18.30. Då föreläser **Annika Dahlqvist** som är övertygad

om att dieten kan användas som metod för kontroll av blodsocker och viktminskning.

Arrangörer av föreläsningen är Delfi floating center och Åland guide och event. (mt)

■ Ålands lyft och transport

har registrerats som nytt företag i Hammarland av **Peter Henry**

Söderlund. Inom företaget ska det bland annat sysslas med vägtransport och godstrafik.

Marcus Svensson och Mikaela Koskinen fick en dotter den 3 november klockan 21.17. Flickan vägde då 4.160 gram och var 51 centimeter lång. Familjen bor i Jomala Kalmarnäs.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Den 7 november föddes den här gossen. Han vägde då 4.585 gram och var 53 centimeter lång. Föräldrar är Elisabet Widman och Ronny Jägerström. Storasyskonen heter Mats-Erik, Sandra och Janina och familjen bor i Saltvik Kvambo.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Ny på Åland

☆☆☆

PRATSTUNDEN

Verkar i det tysta. Sten-Anders Eriksson är entreprenören som inte syns så mycket på Åland. Annat än i skattetoppen. Han har ärvt sina föräldrars entreprenörsanda. Foto: JONAS EDSVIK

“Mina första slantar tjänade jag genom att spika böcklinglådor”

Vid 60-års ålder markerar entreprenören **Sten-Anders Eriksson** i Mariehamn att han blivit som sina föräldrar. –Jag har inte tänkt på det förut, men när min bror dog för några år sedan har jag börjat tänka mer på 50- och 60-talet.

Sten-Anders är född och uppvuxen på Sottunga. Hans föräldrar, också de entreprenörer, bosatte sig där och började med småskalig fabriksverksamhet. På 40-talet sysslade de med fisk- och grönsakshandel och hade även rökeri och specialodlingar. –Mina första slantar tjänade jag genom att spika böcklinglådor. Verksamheten involverade hela familjen, både Sten-Anders och hans bror fick dra sitt strå till stacken. –Det var ett sjudande liv i skärgården då. Min pappa hade kontakter i hela skärgården och på fastlandet.

Diplomingenjör

Men det sjudande livet i skärgården minskade hastigt genom utflyttning och i 50-årsåldern fick Stan-Anders föräldrar bryta upp och flytta till Mariehamn. Då var året 1961. Sten-Anders och hans bror började på Ålands lyceum. –Mina föräldrar såg till att vi fick gå i skola och det är jag evigt tacksam för. Efter lyceet inledde Sten-Anders studier vid Åbo Akademi. Han utbildade sig till diplomingenjör och siktade på affärslivet. Under studietiden i Åbo träffade han också sin blivande fru **Riittaliisa**. Efter Åbo jobbade Sten-Anders i riket många år. Bland annat utvecklade han sprängämnen i Hangö. –Företaget var tryggt och bra och man fick äta lunch på nystruken bordduk varje dag i matsalen. Men så småningom märkte Sten-Anders att han var mer lagd åt det kommersiella hållet. Han var hellre ansvarig för inköp än för produktutveckling.

Plasto och Emballator År 1986 valde familjen Eriks-

Fakta/ Sten-Anders Erikson, 60 år

Namn: Martin Sten-Anders Eriksson
Född: den 12 november 1949 i Sottunga
Yrke: entreprenör.
Bor: på Öhbergsvägen i Mariehamn.
Familj: hustru **Riittaliisa**, barnen **Lars, John** med sambo **Eva** samt **Maria**.
Födelsedagen: är bortrest.

son, som nu inkluderade tre barn, att flytta till Mariehamn. –Det var en slump, jag var ganska etablerad på fastlandet. Men det blev möjlighet till ett jobb här. De första elva åren var Sten-Anders på Plasto, först som teknisk chef, sedan som vd. År 1998 gick han över till Emballator, Nordens största förpackningsföretag. Företaget öppnade ett kontor i Mariehamn och Sten-Anders blev chef för försäljningen i Finland och Baltikum, men hade även andra uppdrag inom koncernen i Sverige.

Startade eget företag

Men för fem år sedan stängdes Emballators Ålandskontor och Sten-Anders hade valet att följa med till Helsingfors eller göra något annat. –Då började jag med min egen verksamhet. Företaget heter Normapak och är också inom förpackningsbranschen. Sten-Anders fungerar mer som konsult, företaget drivs i dagsläget av sonen **Lars**. Tillsammans med en kollega från Emballator-tiden har Sten-Anders köpt upp några företag i Sverige som sysslar med borrnig, butiksinredningar och hydraulcylindrar. –Vi driver företagen och försöker utveckla dem. **Varför nöjer du dig inte med Normapak?** –Affärer fascinerar mig.

Hellre andel än aktie

Det är inte aktieklippen som fascinerar utan att vara med och utveckla bolagen, som delaktig styrelsemedlem. –Jag är inte intresserad av det grekiska alfabetet som finns för att beskriva börsens rörelser. Han syftar på de formler som används inom aktievärlden för börsens upp- och nedgångar. År 1976 köpte han sina första

aktier. Han gick till banken och frågade om råd var han skulle placera sina pengar. –Det är enda gången jag frågat om råd när det gäller investeringar. Sedan dess har jag fått mer intresse och noga följt de företag jag satsat på. Jag har följt den åländska traditionen att satsa i fartygsandelar under bondesegregationen.

”Doldis”

Du är en doldis bland höjdarna på den åländska skattetoppen? Hur kommer det sig? –Det jag sysslar med märks inte på Åland. Jag skulle gärna vara doldis, men man kan inte alltid vara det. **Är du intresserad av att satsa på Åland?** –Det har aldrig blivit ett sådant läge. **Funderade du någonsin på att bli skärgårdsföretagare?** –Nej, efteråt måste jag beundra mina föräldrar som trots att verksamhetens förutsättningar försvann lyckades starta om i 50-årsåldern. Och de klarade sig bra och etablerade sig i Mariehamn.

Du fyller 60 år och kan börja tänka på pensioneringen. Har du planer på att trappa ner? –Nej, jag tycker att jag har en alldeles perfekt tillvaro. Jag skulle inte vilja sluta med det jag gör. Det är lika roligt varje dag.

Annat än arbete

Sten-Anders hinner också med annat än arbete. Han är mycket kulturintresserad och framförallt musik är väldigt viktigt för honom. Han lyssnar på allt från country till opera. Musikinfluenserna kommer sig också av de resor som han företar med sin fru Riittaliisa. Irländsk, portugisiskt, grekisk, afrikansk och

indisk musik slår an på Sten-Anders. Men även åländskt kulturliv lockar. –Här på Åland finns ett smörgåsbord av kultur- och sporthändelser att ta för sig av. Läsning och språk är också två intressen som Sten-Anders har. Numera läser han främst litteratur som har med ekonomi att göra. Bland annat investeringsfilosofi, som han så vackert uttrycker det.

Språkkunnig

Redan från första klass i Ålands lyceum har Sten-Anders försökt förkovra sina språkkunskaper. Genom sitt arbete använder han svenska finska och engelska alla dagar och har även lärt sig förstå tyska, franska och ryska. Som 55-åring debuterade Sten-Anders i Vasaloppet. Träning är något som han återupptagit efter de intensiva åren med jobb och barn. Han både skidar och springer och även barndomshemmet på Sottunga lockar till uteliv. –Jag växte upp nära naturen och har ett helt annat förhållande till den än vad mina barn har som är uppvuxna i stan. **Vad har du trivts bäst med i ditt yrkesliv?** –Att göra affärer. Att följa med företag och försöka utveckla och bygga upp. **Har du gjort några riktigt dåliga affärer?** –Ja, skulle man inte göra det skulle man inte lära sig något.

NINA SMEDS
nina.smeds@nyan.ax
tfn 528 406

Kom ihåg

■ **Ahveniset:** Hei vaan! Suosituttu lastenkerhomme 3-6 -vuotiaille lauantaina 14.11 St. Mårtensgårdennilla kello 12-14. Teemana on joulu ja sen tunnelmaan virittäydtyään askarrellen, laulellen ja leikkien. Vettäjinä Terttu ja Lea. Ilmoittautumiset numeroon 0400 324 053. Hej! Vårt populära barnklubb på finska, för 3-6 -åringar, fortsätter lördag 14.11 kl 12-14 på St. Mårtensgården. Temat är jul, med pyssel, sång och lekar. Klubbledarna är Terttu och Lea. Anmälningar tel. 0400 324 053.

■ **AKAVA-Åland:**Höstmöte på föreningens kansli, Storgatan 14 onsdag 18.11 kl 19.00.

■ **Diabetesföreningen på Åland:** Kom ihåg att anmäla till höstmötet senast måndag 16.11 till 0457 541 7431 (Gudrun) eller 040 829 3007 (Agneta).

■ **Folkhälsan i Mariehamn:** Hjälp lucia hjälpa! Nu har vi lucialotter och luciamärken till försäljning. Luciakampanjens insamlade medel går i år till akut hjälpbehövande på Åland, särskilt utsatta barn. Om du är intresserad av sälja lotter eller märken, kom in eller ta kontakt med kansliet på Styrmansg. 10, telefon 14 777. Fram till den 7.12 har kansliet öppet måndag och torsdag kl 9-15 och tisdag och onsdag kl 9-16. Barn som vill sälja ska ha en fullmakt med antal lotter och märken från förälder eller målsman med. Se även www.folkhalsan.fi/mariehamn

■ **Hälsofrämjandet på Åland:** Idé- och filmkväll i Ålands Museum tisdag 17.11 kl 18.00. Kom gärna med idéer inför nästa år, sen vi tittar på en film och dricker örte.

■ **Godby Rotaryklubb:** Veckomöte torsdag 12.11 kl 17.30 på Hotell- och restaurangskolan. Program; Birgitta Hermans informerar om svininfluensan.

■ **Mariehamns marthaförening:** Kom i håg handarbetsträffen måndag 16.11 kl 13.00 hos Helena Eriksson, Knorringsgränd 2.

■ **Marthadistriktets hemslöjdssektion:** ”Pysselmöte” torsdag 12.11 kl 11.30 på Marthastugan/Breidablick. Smörgåsar med.

■ **PSA-gruppen:** Träff torsdag 12.11 kl 19.00 på Handicampen.

■ **Pusselfamiljsföreningen:** Discobowling fredag 13.11 kl 18-19.30 på Idrottsgården, fem banor bokade, kom gärna glittrigt klädd.

■ **Röda Korset i Jomala:** Höstmöte söndag 15.11 kl 19.00 i Ålands hemgård. Gert Karlsson berättar och undervisar om juldekorationer.

■ **Socialmissionen på Åland:** Höstmöte med stadgeenliga förhandlingar måndag 16.11 kl 19.00 i Pingstkyrkan, Matrosga.1. Eva Lindblom från M:hamns församling medverkar.

■ **Ålands dansförening:** Barndanskurs 17.11-15.12 på tisdagar klockan 16-17. Ålder 5-8 år. Dans, balett, uppvärmning och koreografi. Anmälan till Isabell Mattsson telefon och fax: 15887, e-post: isabellmattsson@hotmail.com.

■ **Ålands fredsförening-Emmaus:** Höstmöte onsdag 18.11 kl 18.30 i Emmaus lokaler vid Köpmansgatan. Förslag om namnbyte på föreningen tas upp. Info om våra projekt i Litauen. Kaffe och macka.

■ **Ålands hörsselförening:** Föreningens hörselrådgivare har mottagning onsdag 11.11 kl 13-15 i hörsselföreningens kontor i. OBS! Denna vecka är det tidsbokning på tel. 527 360.

■ **Ålands invalider:** Stödgrupperna för epilepsi, MS, Parkinsons sjukdom och Huntingtons sjukdom träffas onsdag 18.11 kl 18.30 vid HandiCampen, Skarpansvägen 30. Gruppträffarna ger möjlighet att möta andra i liknande situation och utbyta erfarenheter över en kopp kaffe eller te. Grupperna är öppna både för patienter och anhöriga

■ **Ålands Marthadistrikt:** Höstmöte söndag 22.11 kl 13.00 på Wirrans i Godby. Stadgeenliga förhandlingar, tai-buffé och musik. Anmälningar till kansliet senast 11.11. Tel 19 411, 0457 343 5511 eller e-post martha@aland.net

■ **Ålands Natur och Miljö:** Kom ihåg höstmötet torsdag 12.11 kl 19.00 på stadsbiblioteket/grupp rummet. Utöver de stadgeenliga ärendena väljer vi miljö- och citronpristagare. Efteråt kommer Ann-Marie Näver att berätta om VI-skogens verksamhet.

■ **Ålands reumaförening:** Mjukdelsreuma-fibromyalgiträff måndag 16.11 kl 18.00 på HandiCampen. Vi fortsätter med det vi påbörjade senast... Höstmöte torsdag 26.11 kl 18.00 på HandiCampen. Stadgeenliga förhandlingar. Ortopedingenjör David Jonsson berättar om hjälpmedel och ortopedisk teknik med inriktning på skor och inlägg. Servering. Julfest fredag 4.12 kl 18.00 på restaurang Hjorten. Anmälningar till Kerstin tel 527 370 senast torsdag 26.11.

■ **Ålands synskadad:** Bingo-afton tisdag 17.11 kl.18.00 på Ankaret, Johannebovägen 7.

■ **Östra Saltviks marthaförening:** Månadsmöte onsdag 11.11 kl 19.00. Vi besöker Nordens Institut på Åland. Samäkning från Kvarnbo kl 18.30.

Torsdagar

öppet till kl 20.00

Öppet

mån-tis-ons-fre	10-17
tors	10-20
lörd	11-16

Hormoner och kvinnans hälsa

Gratis kurs för medlemmar
Passa på och bli medlem nu!

Lördag 14 november 2009 kl. 10-16
Hotell Pommern

Mer info och anmälan se: www.aha.ax eller ring 0457-342 6890

FASTIGHETSAFFÄRERNA I OKTOBER

Genvägen. Det här bostadshuset på Genvägen i Mariehamn såldes i oktober för 247.000 euro. Foto: JONAS EDSVIK

Tallvägen. Den nya ägaren till det här huset på Tallvägen i Mariehamn fick ge 210.000 euro. Foto: JONAS EDSVIK

Ringvägen. För 200.000 euro jämnt såldes det här huset på Ringvägen i Mariehamn. Foto: JONAS EDSVIK

Staden sålde många egnahemstomter

Fastighetsaffärerna för oktober månad är nu ofentliggjorda. Noterbart är att Mariehamns stad stod som försäljare till inte mindre än nio tomter för bostadshus. Månadens största affär gjordes i Jomala Västerkalmare där ett hus såldes för 338.000 euro.

Eckerö
Fastighet: Tomt för fritidshus som gränsar till hav, 9.200 m², Storby.
Säljare: Gunn-Britt Skogberg.
Köpare: Anders Svebilius och Marie-Louise Svebilius.
Pris: 65.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 2.461 m², Storby.
Säljare: Kenneth Karlsson.
Köpare: Eva Karlsson.
Pris: 60.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde för bostadshus som gränsar till hav, 8.89 ha, Storby.
Säljare: Carl-Gunnar Bergman.
Köpare: Erna Zopf.
Pris: 22.500 euro.

Fastighet: Tomt för fritidshus som gränsar till hav, 2.500 m², Storby.
Säljare: Torvald Holmström.
Köpare: Hjördis Holmström.
Pris: 15.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Föglö
Fastighet: Tomt för fritidshus som gränsar till hav, 16.000 m², Hummersö.
Säljare: Ruth Ingegerd Johanssons dödsbo.
Köpare: Henning Lindström.
Pris: 73.000 euro.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 10.20 ha, Hastersboda.
Säljare: Lars Åke Karlsson.
Köpare: Leif Eriksson.
Pris: 27.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostads- och ekonomibyggnader, 3.200 m², Björsboda.
Säljare: Anna Matilda Maria Nordbloms dödsbo.
Köpare: Håkan Daniel Gustavsson.
Pris: 35.000 euro.

Fastighet: Tomt för fritidshus som gränsar till hav, 7.500 m², Hummersö.
Säljare: Henning Lindström.
Köpare: Ebba Nikus.
Pris: 8.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Fastighet: Tomt för fritidshus

som gränsar till strand på en holme, 3.493 m², Jersö.
Säljare: Bror Ingmar Mansén.
Köpare: Anders Gustav Westerlund och Anders Erik Gunnar Westerlund.
Pris: 2.000 euro.

Geta
Fastighet: Tomt för fritidshus som gränsar till hav, 13.000 m², Snäckö.
Säljare: Jukka Tapani Ahonen.
Köpare: Inger Elizabeth Holmström och Jan Ole Kenneth Holmström.
Pris: 55.000 euro.

Hammarland
Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 0.28 ha, Torp.
Säljare: Nils Lindströms dödsbo.
Köpare: Jan Karlsson.
Pris: 700 euro.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde för bostadshus, 1.49 ha, Torp.
Säljare: Nils Lindströms och Adèle Hjördis Lindströms dödsbo.
Köpare: Sam Emil Reinhold Ekblom.
Pris: 81.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostads- och ekonomibyggnader, 1.050 m², Prästgården.
Säljare: Per-Erik Engelbrekt Grönroos dödsbo och Ragnborg Solange Grönroos.
Köpare: Sanni Björkman och Jonas Björkman.
Pris: 120.000 euro.

Fastighet: Tomt med fritidshus som gränsar till hav, 6.050 m², Sälis.
Säljare: John Hemming Gustavsson.
Köpare: Tommy John Mikael Österberg och Ulrika Eva Maria Jansson.
Pris: 34.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Fastighet: Tomt med bostads- och ekonomibyggnader, 6.800 m², Lillbolstad.
Säljare: Lars Henning Bernhard Lindström.
Köpare: Judit Katarina Gunnarsdotter Grann.
Pris: 46.500 euro.

Jomala
Fastighet: Tomt med bostadshus, 595 m², Prestgården.
Säljare: Linda Maria Sjöblom.
Köpare: Kristian Sven-Erik Jansson.
Pris: 119.041 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 4.900 m², Torp.
Säljare: John Allan Hambrudd och Solveig Hambrudd.

Köpare: Kaj Ruben Grönroos och Inge-Maj Valborg Nyholm.
Pris: 14.700 euro.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 958 m², Västerkalmare.
Säljare: Nora-hus Ab.
Köpare: Marika Yvonne Nordberg och Tommy Nordberg.
Pris: 338.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostads- och ekonomibyggnader som gränsar till hav, 33.690 m², Önningeby.
Säljare: Kerstin Blondine Matilda Johansson och Karl Johan Tage Johansson.
Köpare: Karl Christer Johansson och Veronica Charlotta Johansson.
Pris: 150.000 euro.

Fastighet: Affärs- eller industribyggnad, 3.950 m², Gottby.
Säljare: Alandiahus Ab.
Köpare: Jyrki Abrahamsson.
Pris: 110.000 euro.

Fastighet: Affärs- eller industribyggnad, 2.050 m², Överby.
Säljare: Kim Robert Wahlsberg.
Köpare: Bergsprängaren Bo Jansén Ab.
Pris: 90.000 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 6.000 m², Jomalaby.
Säljare: Guy Viking Ejvind Söderlund.
Köpare: Sandra Henriksson och Mikael Nyholm.
Pris: 19.000 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 835 m², Västerkalmare.
Säljare: Karl August Paul Erikssons dödsbo.
Köpare: Heidi Norrgård och Johan Blomqvist.
Pris: 26.720 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 1.710 m², Österkalmare.
Säljare: Henrik Mikael Mattsson.
Köpare: Fredrik Andersson och Alexandra Gustafsson.
Pris: 22.230 euro.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 2.520 m², Västerkalmare.
Säljare: Sven Hugo Sandlunds och Märta Vilhelmina Sandlunds dödsbo.
Köpare: Annika Marie Snällström Andersson och Peter Martin Andersson.
Pris: 167.000 euro.

Kumlinge
Fastighet: Tomt med fritids- och ekonomibyggnader, 2.300 m², Enklinge.
Säljare: Alva Marita Juliana

Andersson och Johan Karl-Ingmar Andersson.
Köpare: Agneta Alice Enqvist och Per Mikael Engblom.
Pris: 30.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 10.200 m², Seglinge.
Säljare: Elly Karin Österlunds dödsbo.
Köpare: Anders Riska, Eva-Lotta Kastilan. Panu Roope Antero Lindberg och Sirlí Öunapuu.
Pris: 25.000 euro.

Fastighet: Mark, 4.000 m², Seglinge.
Säljare: Tage Bernt Ove Engman och Nina Yvonne Bergdal-Engman.
Köpare: Pekka Ketonen och Matleena Danson.
Pris: 20.000 euro.

Fastighet: Tomt med fritidshus som gränsar till hav, 19.000 m², Enklinge.
Säljare: Karl Henry Enqvist.
Köpare: Christian Gustafsson och Nina Irmeli Gustafsson.
Pris: 80.000 euro.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 17.20 ha, Enklinge.
Säljare: Charlotte Johanna Linnéa Urvas.
Köpare: Karl-Erik Nordman och Britt-Marie Kristina Nordman.
Pris: 40.000 euro.

Lemland
Fastighet: Tomt med bostadshus som gränsar till hav, 2.600 m², Västerånga.
Säljare: Vera-Lisa Mattsson.
Köpare: Tom August Petter Häggblom.
Pris: 207.000 euro.

Lumparland
Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 0.60 ha, Norrboda.
Säljare: Solveig Helen Hilanders dödsbo, Jarl Evert Mansén och Bror Ingmar Mansén.
Köpare: Anders Gustav Westerlund och Leena Elisabeth Westerlund.
Pris: 6.000 euro.

Mariehamn
Fastighet: Tomt med bostadshus, 461 m², Tallvägen 5.
Säljare: Sanny Ann-Maj Fagerlund och Per-Olof Fagerlund.
Köpare: Bo Anders Bjarne Kuhlman.
Pris: 210.000 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 625 m², Johannebo.
Säljare: Mariehamns stad.

Köpare: Ann-Loiuse Gripenberg.
Pris: 10.421 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 756 m², Dalbo.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Arline Josefina Maria Holmberg.
Pris: 12.522 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 689 m², Västra Ytternäs.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Torolf Fellman och Marguerite Fellman.
Pris: 11.372 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 751 m², Västernäs.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Börje Johannes Aspbäck och Irmeli Tuula Aspbäck.
Pris: 12.305 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 749 m², Sveden.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Bo Birger Hansen och Margareta Hansen.
Pris: 14.715 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, befintliga byggnader ingår ej, 924 m², Ytternäs.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Tom Erik Gråhn och Maria Diana Ulrika Gråhn.
Pris: 16.940 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 520 m², Östernäs.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Caroline Elisabeth Juslin- Hermann och Morten Hermann.
Pris: 8.862 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 924 m², Västra Klinten.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Per Anders Sjövall och Anita Viola Sjövall.
Pris: 13.405 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 866 m², Hindersböle.
Säljare: Mariehamns stad.
Köpare: Svante Kaj Arne Laine och Rosina Marianne Laine.
Pris: 12.262 euro.

Fastighet: Tomt med bostads- och ekonomibyggnader, 674 m², Johannebo.
Säljare: Annikki Kristin Sääski och Anneli Solveig Nordberg.
Köpare: Anita Gunnevi Fredlund och Karl Göte Fredlund.
Pris: 100.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 767 m², Genvägen 8.

Säljare: Erica Mari-Ann Grunér och Tom Michael Saladin Grunér.
Köpare: Johanna Rehn och Marcus Fellman.
Pris: 247.000 euro.

Fastighet: Tomt för bostadshus, 525 m², Kaptensgatan 7A.
Säljare: Bostads Ab Styrmansgatan 6.
Köpare: Bostads Ab Kaptensgatan 7A i Mariehamn.
Pris: 100.000 euro.

Fastighet: Tomt med bostadshus, 704 m², Ringvägen 36.
Säljare: Ulla Rosalie Remmers dödsbo.
Köpare: Bo Henrik Henriks-son.
Pris: 200.000 euro.

Saltvik
Fastighet: Tomt med fritidshus, 2.039 m², Bertby.
Säljare: Jarl Börje Mattsson.
Köpare: Anders Mattsson.
Pris: 12.000 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Fastighet: Tomt med bostadshus som gränsar till hav, 5.150 m², Tengsöda.
Säljare: Karl Gunnar Andersson.
Köpare: Eva Regina Lindblom.
Pris: 120.000 euro.

Fastighet: Tomt som gränsar till hav, befintliga byggnader ingår ej, 2.500 m², Bertby.
Säljare: Jan-Erik Vilhelm Hagfors.
Köpare: Gunn-Britt Hagfors.
Pris: 2.500 euro. Överlåtelse mellan släktingar.

Sund
Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 12.41 ha, Finnby.
Säljare: Jan-Erik Granlunds dödsbo.
Köpare: Erik Torolf Beckman.
Pris: 17.500 euro.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde för bostadshus, 0.47 ha, Lappböle.
Säljare: Karl Einar Johanssons och Marta Sofia Johanssons dödsbo.
Köpare: Tommy David Hemming Häggblom.
Pris: 3.800 euro.

Fastighet: Jord- och skogsbruksområde, 5.30 ha, Smedsböle.
Säljare: Rune Südhoff.
Köpare: Sprängarn Åland Ab.
Pris: 30.500 euro.

Vårdö
Fastighet: Jord- och skogsbruksområde som gränsar till hav, 0.38 ha, Sandö.
Säljare: John Erik Johansson.
Köpare: Olof Salmi.
Pris: 1.000 euro.

Jan Kronholm
Epost: jan.kronholm@nyan.ax
Telefon: 528 466

kultur

”I vilket fall som helst är det en häftig känsla. Att sända direkt är som ett gift.
CAMILLA KVARTOFT, Sveriges radios P1 morgon, i DN

Kurade skymning med Joel

Joel Pettersson stod i centrum när biblioteks- och kulturnämnden i Lemland kurade skymning på måndag kväll. Ett sjuttioal mötte upp på Valborg, en mycket lämplig miljö med teaterkulisser som Joel själv i tiden målade.

Kvällens program var i sin helhet uppbyggt kring **Joel Pettersson** och inleddes med att **Matts Stenlund** läste ett brev till **Werner Eker** där Joel berättar om sina äventyr som hönsfarmare.

Möten med Joel

Joel diskuterades av en panel bestående av **Lars Huldén**, **Jonnie Listerby**, **Ralf Svenblad** och **Barbro Eriksson**. Deltagarna berättade bland annat om hur de kommit i kontakt med Joel och när det skett, berättar bibliotekssekreterare **Cia Numelin**.

Lars Huldén – som skrev librettot till sommarens Joel-opera – började intres-

sera sig för Joel på sjuttioatlet och tänkte redan då att Joel kunde bli teater eller musikal, berättar Numelin.

Barbro Eriksson – som arbetade med dräkterna till Joel-operan – sade för sin del att hon först inträffade sig mest för Joel som konstnär men senare också upptäckte honom som författare.

Ralf Svenblad – aktuell i höst med sin utgivning av en bok med Joels dramatik på PQR – konstaterade att det finns material så att det räcker för minst fyra volymer till.

Jonnie Listerby – som Nyan intervjuade i torsdagens tidning – är aktuell med den pjäs han skrivit om mötet mellan samtida författarna Joel Pettersson och **Georg Kåhre**.

Med inlevelse

Publiken på Valborg tog också med entusiasm emot den ”föreläsningsställning” ur första akten av pjäsen som Listerby bjöd på. Cia Numelin säger

Om Joel. Lars Huldén, Jonnie Listerby, Ralf Svenblad och Barbro Eriksson berättade om sina möten med Joel.
Foto: RAINER FAGERHOLM

att pjäsförfattaren verkligen levde sig in i rollerna och fick fram skillnaderna i temperament mellan Joel och Georg.

Nils-Gustaf Eriksson, medlem i biblioteks- och kulturnämnden fungerade som konferencier och knöts sam-

man de olika programpunkterna under kvällen.

JAN KRONHOLM
jan.kronholm@nyan.ax

Ny svensk ordbok för ordbrukare

Litteratur

”Svensk ordbok”

Ny bok utgiven av Svenska Akademien. Norstedts, 2009. 3772 sidor i två band.

Sedan en tid tillbaka har svenska ordbrukare tillgång till en ny, svensk ordbok – nämligen just ”Svensk ordbok”, utgiven av Svenska Akademien.

Ordens betydelse

Svenska Akademiens Ordlista, SAOL, hjälper i första hand till när det gäller stavning och böjning av ord. Svensk ordbok ger även utförliga upplysningar om ordens betydelse och mer än så.

Som ett exempel kan vi ta ordet backe, som i SAOL inte alls förklaras. Svensk ordbok upplyser om tre grundbetydelser: 1) sluttande väg, 2) naturlig sluttning (som i skogsbacke) och 3) markyta i den närmaste omgivningen (som i kyrkbacke).

Dessutom ger den nya ord-boken prov på fasta fraser med ordet, sådana som att slå sig i backen på något och att ställas på bar backe.

Ordboken har också etymologiska uppgifter, och om backe sägs att det är ett gemensamt gammalt germanskt ord, troligen besläktat med ordet bak i

betydelsen rygg. Till detta om ursprunget fogas upplysningar om när ordet först påträffats i svenskt skriftspråk, vilket i det här fallet är tidigare delen av 1300-talet.

Lättbegripligt

Så här ser det ut boken igenom, och mindre vanliga ord förklaras på ett lättbegripligt sätt – det gäller både agglomeration ’plats med sammanhängande tätbebyggelse’ och övlig ’som sker enligt rådande bruk’.

Nyheter i ordförrådet saknas förstås inte heller, och här hittar man nu ord som klimatsmart (från 2002) och stalka (från 2003), det senare med betydelsen ’bevaka (känd person) på ett överdrivet och generande sätt’.

Svensk ordbok lättas upp med väl valda litterära citat som belyser vissa enskilda ords användning, och till finesserna hör också så kallade stilrutor, där läsaren får en del goda språkråd. Så kan man vid ordet brädd läsa en kort översikt om hur man ska skilja på bredd och brädd liksom på streck och sträck, vilket nog kan vara till nytta även för en del åländska tidningsskribenter.

Ingen finlandssvenska

Mycket är berömvärt med Svensk ordbok, men ett stort

frågetecken sätter jag ändå för principen att helt ignorera specifikt finlandssvenska ord och ordbetydelser. För en princip verkar det vara, även om den inte är utsagd: här letar man förgäves även efter vanliga och etablerade ord som andelslag, gravgård, skriftskola, småkussin och vedlider. Och medan vardagliga Göteborgsord som tyken ’fräck och otrevlig’ och barkis ’bergis’ (en sorts bröd) getts utrymme, har boken under ordet semla ingen upplys-

ning om att det i Finland är något helt annat än en fastlagsbulle.

Nåväl – för sådant får läsaren ty sig till den utmärkta ”Finlandssvensk ordbok”, men nog kunde Svensk ordbok ändå ha tittat en smula utanför det nuvarande Sveriges gränser.

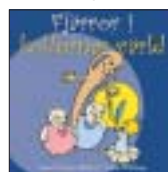
RALF SVENBLAD

Ordbok. Svensk ordbok i två tjocka band förklarar det mesta i rikssvenskt språkbruk. Bilden från Norstedts förlag.

Ann-Christin Waller och Anni Wikberg

är klar med sin nya bok om ”kollorna”. Boken har de gett namnet ”Fjärror i kollornas värld”. Det är den andra boken om kollorna i föl kom ”Kollorna och Viktigpetter”. **Ann-Christin Waller** har skrivit texten och **Anni Wikberg** står för illustrationerna.

Nytt. Ann-Christin Waller och Anni Wikberg kommer med en ny barnbok.

Den nya boken firar Waller och Wikberg på lördag kl 13 med ett litet dockspel och boksugning i Mariehamns bokhandel. I dockspelet ingår gamla bekanta som Storkollan och Viktigpetter, men också en liten nykomling – en ”fjärra”. □

Den nya boken firar Waller och Wikberg på lördag kl 13 med ett litet dockspel och boksugning i Mariehamns bokhandel. I dockspelet ingår gamla bekanta som Storkollan och Viktigpetter, men också en liten nykomling – en ”fjärra”. □

Monica Palme visar akvareller

i en utställning på Godby hotell som pågår under november och december. Utställningen kallar hon ”Årstiderna” och den är indelad i fyra avdelningar med tio målningar i varje: vinter, vår, sommar och höst.

Monica Palme berättar att det genomgående är fråga om naturmotiv ”i våra nordiska färger”. Träd hör sedan länge till hennes favoritmotiv och finns också med här. I tidigare utställningar har Monica Palme målat fåglar, bland annat ugglor, och både fåglar och djur finns med i en del av de akvareller hon nu visar. □

BOKUTGIVNING MED SIGNERING

Ann-Christin Waller

Anni Wikberg

BOKSIGNERING

Fjärror i kollornas värld

**Lördag
14 november
kl. 13-15**

Pris: 20€

KL 13.15 och 14.00:

LITET DOCKSPEL av

Dolores Westerholm och Ann-Christin Waller
med kollorna och Viktigpetter

MARIEHAMNS BOKHANDEL

Torggatan 14 | Tel. 19 745 | Fax 19 744
ÖPPET: Mån-ons + fre 9-17.30, Tor 9-20, Lör 10-15

TRIMATRIX Three Movements

En musik- och dansproduktion

To 19.11 kl. 19 ALANDICA

Musik: Tomas Dobrovolski, Litauen

Koreografi: Loreta Juodkaite, Litauen

Förköp:

Nordens Institut på Åland

Köpmansgatan 4,

tel 25243

15€/10€ stud

norden

Nordens Institut på Åland

proOductions
ångfilm
SÖKER

BARNSKÅDESPELARE TILL LÅNGFILMEN IRIS

Audition för flickor 7 - 10 år

och pojkar 10 - 13 år

21. - 22.11. på NIPÅ, Köpmansgatan 4

Obligatorisk förhandsanmälan t.o.m. 15.11. till:

tommols@aland.net

Bioprogrammet
i Alandica 20.11-6.12 WWW.KINOCITY.FI

F-13/11

Twilight new moon

VÄRLDSPREMIÄR

Fortsättning på Twilight 10€

DATUM	Kl:
fre 20.11	18.00 / 20.30
lör 21.11	18.00 / 20.30
sön 22.11	16.00 / 18.30
mån 23.11	19.00
tis 24.11	19.00
ons 25.11	STÄNGT
tors 26.11	STÄNGT

Endast 5 dagar

F-15/13

STIEG LARSSONS
LUFTSLÖTTET SOM
SPRÄNGDES

Michael Nyqvist Noomi Rapace

VÄRLDSPREMIÄR

Stieg Larsson trilogin 10€

DATUM	Kl:
fre 27.11	18.00 / 20.30
lör 28.11	18.00 / 20.30
sön 29.11	16.00 / 20.30
mån 30.11	19.00
tis 1.12	19.00
ons 2.12	19.00
tors 3.12	19.00
fre 4.12	STÄNGT
lör 5.12	18.00 / 20.30
sön 6.12	16.00 / 20.30

Boka biljett på förhand tel. 040-4868800

ETT LIV UTAN GLASÖGON

Turun Silmälaser Oy har sedan år 1997 gjort över 10 000 laseroperationer av brytningsfel och 97 % av kunderna behöver inte glasögon i fortsättningen.

Inga glasögon mer. Beställ tid.
www.turunsilmalaser.fi

Du får bonus hos oss!

Mera information
www.s-kanava.fi

TURUN SILMÄLASER

Läkarstation Pulssi, Fredsgatan 4, Åbo, (02) 250 7350

Landskapsregeringen till tingsrätten: Förkasta viteskrav för asfalt

Omstridda massor. Ren asfalt som blandats med asfalt med stenkolstjära på Ab Rafaels område har blivit ett ärende för tingsrätten.
Arkivfoto: JONAS EDSVIK

Landskapsregeringen vill att tingsrätten förkastar Ab Rafaels begäran om vite om inte landskapet forslar bort gammal asfalt från företags område i Jomala Ödanböle.

I en utsaga till tingsrätten ger regeringen sin syn på Ab Rafaels vitesbegäran.

Ett avtal mellan landskapet och Ab Rafael om förvaring av landskapets gamla vägfalt gick ut i oktober. Det gäller cirka 18.000 ton asfalt.

Delar av massorna innehåller giftig stenkolstjära, men det kände parterna inte till när Ab Rafael tog emot asfalt för mellanlagring 2006. Ab Rafael uppmanade i början av oktober landskapet att ta bort massorna.

Efter månadsskiftet vände Ab Rafael sig till tingsrätten med en begäran om att rätten skall ålägga landskapet att ta bort asfalten senast den 25 november vid ett vite om 100.000, alternativt ett löpande vite på en euro per ton och påbörjad månad efter att tiden löper ut.

Kravet motiveras med att Ab Rafael fått tilläggskostnader för att uppfylla lagarna, och att bolaget får ytterligare kostnader för separering, transport och intäckning efter månadsskiftet november-december.

Bolagets skyldighet

Det har varit Ab Rafaels skyldighet att utreda om det funnits stenkolstjära i de as-

faltmassor man tagit hand om, hävdar regeringen i sin utsaga.

Och Ab Rafael skall också ha blandat ihop ren retur-asfalt med asfalt med stenkolstjära. Det går inte längre att urskilja den rena asfalten i de sammanblandade högarna om cirka 17.000 ton. Om man inte hade blandat ihop asfalten skulle 9.600 ton ren asfalt kunnat återvinnas eller lagrats utan begränsningar, skriver regeringen.

I maj meddelade Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) att asfaltmassorna inte fick flyttas innan det gjorts en utredning om massornas innehåll och hur de skall hanteras. Därför har landskapet inte kunnat

forsla bort massorna tidigare. Och eftersom Ab Rafael är det enda företaget på Åland som har miljötillstånd att återvinna retur-asfalt med stenkolstjära kan landskapet inte lagra massorna någon annanstans utan förberedelser.

Vill göra det själv

Landskapet har anhängit hos ÅMHM om tillstånd att själv ta hand om asfaltmassorna och separera den giftiga asfalten från den rena.

Regeringen är redo att betala Ab Rafael "skälig ersättning" för asfaltlagringen efter den sista oktober.

PATRIK DAHLBLOM
patrik.dahlblom@nyan.ax

De får jordförvärvstillstånd

Landskapsregeringen beviljade i går flera jordförvärvstillstånd:

■ Svenske medborgaren **Karl-Johan Samuelsson** får äga ett 3.900 kvadratmeter stort obrutet område i Björkö by på Kumlinge. Fastigheten gränsar inte till strand. Tillståndet gäller under förutsättning att området används av sökande för fast bosättning. Samuels-

son har haft Åland som hemort sedan januari 2006.

■ Finska medborgarna **Pirjo** och **Markku Lehtinen** har beviljats jordförvärvstillstånd för Sjögårds lägenhet i Kumlinge by. Förutsättningen är att fastigheten används för fast bosättning. Sökandena har bott på Åland sedan mars 2007.

■ Filippinska medborgaren **Analie Jokela** får ja på sin ansökan om att tillsam-

mans med sin make äga ett obrutet område i Smeds-böle by, Sund. På det 8.000 kvadratmeter stora området finns bostadshus och ekonomiebyggnader. Analie Jokela är bosatt i landskapet sedan augusti 2004.

■ Bostads Ab Brandmannen får arrendera ett markområde på 840 kvadratmeter i Jomala Ingby. Arrendetiden är på 50 år räknat från den 1 januari

2009. Området ska användas för bostadsändamål, enligt avtalet.

■ Bostads Ab Oceanen har fått tillstånd att arrendera ett 860 kvadratmeter stort område i Jomala Ingby. Också här är arrendetiden 50 år. Området ska användas för bostadsändamål.

ANNIKA KULLMAN
annika.kullman@nyan.ax
tfn 528 455

TACK

alla damer som förgyllde
vår (Ladys Night) kväll på EM.

**Speciellt tack till
Maria, Fia, Johnny
och Emanuele.**

EM Åland personal

EM Åland
Dalkarby, Godbyvägen 184
Tel 32 940
www.em.com

Måndag 09.00-19.00
Tis, ons, tors 09.00-17.30
Fred 10.00-17.00
Lörd 10.00-14.00

Lite mera du.

Julstämning

*Minna-Lisa Mattsson
till ackompanjering
av Camilla Heidenberg,
framför såväl
traditionella julsånger
som eget material i
jazztoner.*

Alandica

Söndag 20 december, kl 19:30

Vuxen 12 euro. Studerande och alla under 18 år 8 euro

Oförändrat skattöre i Lemland

■ **LEMLAND.** Skatteöret är oförändrat eller 16,5 procent år 2010. Det har kommunfullmäktige beslutat.

Renhållningsavgiften i Lemland stiger efter årsskiftet med 20 procent på grund av att hanteringen har blivit avsevärt dy-

rare. Enligt renhållningslagen är det avfallsinnehavaren som skall svara för kostnaderna.

I stället försvinner avgifterna vid Bengtsböle returdepå. Från årsskiftet får alla hushåll, också fritidsboende lämna allt sitt avfall gratis. (tt-s)

Anmälde drog i drinken

■ Polisen har fått en anmälan från en person som misstänker att någon har placerat någon form av drog i dennes drink.

Händelsen inträffade i lördags på en restaurang i Mariehamn och betecknas som misstänkt misshandel. (mt)

■ **Någon har** klippt av en telefonledning till en bostadsfastighet på Gottby-

vägen. Händelsen är polisanmäld och utreds som skadegörelse.

Lyyskis Fastigheter

Pålitlig – Kunnig – Förmånlig

BOSTADS AB BRILJANTEN

Erbjuder tryggt och skönt boende för 55+ i centrala Mariehamn

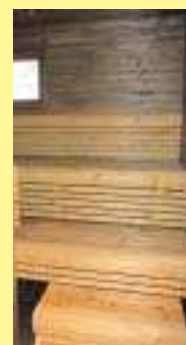
Nu erbjuder vi på Lyyskis Fastigheter dig 55 + ett mycket tryggt, högklassigt och bekvämt boende i hjärtat av Mariehamn. Vid årsskiftet 2009-2010 planeras byggstart för byggnadsprojektet som omfattar två våningshus i stadsdelen Storängen med infart från Östra Esplanadgatan.

Ålands Bygg Ab kommer att uppföra totalt 41 lägenheter i olika storlekar och utföranden, de flesta med inglasade balkonger och en del genomgående. Lägenheterna är rullstolsanpassade, och trygghetslarm tillkopplat. Trapphusen förses med hissar varav tre går ner till garageplanet. Mellan husen anläggs en skönt grönskande trädgård. Närheten till affär, bank, läkare, apotek och annan service gör boendet tryggt och behändigt.

Om din bostad i dagsläget känns för liten eller för stor alternativt du är i behov att skaffa dig en bostad centralt och bekvämt ska du kontakta oss för mer information. Vi hjälper dig dessutom med att sälja din nuvarande bostad om du har önskemål om detta och kan därmed skraddarsy en lösning som passar just dig.

Lägenheter finns i olika storlekar från 48 m² till 111 m². Priset per kvadratmeter ligger mellan 3.200 – 3.700€/m².

Lägenhetsinnehavarna erbjuds inköp av bilplats i garaget till ett pris om 18.000€
Tveka inte, kontakta oss redan idag, först till kvarn!

EGEN VILLA PÅ SOLBERGET

Kom över på lördag för att känna på atmosfären och bekanta dig med ett trendigt lösvirkeshus med tegeltak, modell Villa Aika 177 där man varit generös i samtliga etapper av utförandet. Hög kvalitet och slitstarka ytor genomgående, samt miljövänlig och energisnål uppvärmning.

Högst upp på Solbergsvägen 13 med utsikt över Slemmern och Mariehamn hittar du huset med öppen planlösning och högt till tak. Inredningen består av Puustellis produkter genomgående, vitvaror av märket AEG i rostfritt, Rosenlev tvättmaskin och torktumlare. Ekparkettgolv, massiv ektrappa till övre plan, klinkergolv i hall, groventré samt våtutrymmen som har väggar klädda med kakel.

Huset har en våningsyta på 202 m², bostadsytan är 177 m², varmt förråd 7m² samt biltak. Bottenplan inrymmer kök, matsal/vardagsrum, stor altan i väster hall m avställningsutr, groventré m klädvård, bastu m dusch, toalett,. Övre plan inrymmer 3+1 sovrum, klädkammare, badrum med toalett, luftig loftgång där med fin utsikt över Slemmern och Mariehamn, balkong i väster.

Uppvärmning genom bergvärmepump till vattenburen golvvärme, mekanisk ventilation, centraldammsugare. Data, tele etc installationer till samtliga rum. Anslutet till kommunalt VA, Ålands Elandslag elanslutning. Tomten outbrutet område om ca 972 m², grovplanerad.

Utgångspris: 338.000€

Visning: Lördag 14.11 kl 13.00 då även byggaren för NoraHus finns på plats

FÖR KUNDS RÄKNING SÖKES

Större fritidsområde "utomskärs",
minst 1 ha (fasta Åland) med bilväg
eller möjlighet att anlägga.

Lyyskis Fastigheter – Ett tryggt val!

Storskäret 47, 22130 Gottby • E-post: inger@lyyski.ax
Tel 018-23 507 • Gsm 050 576 7513
www.lyyskikonsult.ax

Bränsledeklaration: 7,9 liter/100 km blandad körning. Miljöklass 2005. Koldioxidvärde: 184 g/km. Vid bioetanoldrift (E85) ges möjlighet till att reducera de fossila koldioxidutsläppen med upp till 75%.

www.motorcompany.ax

Ford Mondeo Trend Design

Motorjournalister och mondeoägare jublar! Vad de framför allt njuter av är den oerhörda körglädje som ryms i bilen. Ford Mondeo bjuder även på stora utrymmen – både kupé och lastutrymme tillhör de rymligaste i klassen. Du har även flera spännande motoralternativ att välja mellan och nu finns Ford Mondeo också med vår hyllade miljömotor – Flexifuel.

**JUST NU
INGÅR
TRENDPAKETET**
(16" aluminiumfälgar,
konstantfarthållare,
parkeringssensorer
fram och bak)

Priser:

Trend Design 2.0 Bensin 145 hk

4 och 5 -dörrars	pris från 25.892,34 €
Bilskattefritt pris	19.180,00 €
Beräknad bilskatt	6.712,34 €

Wagon	pris från 26.894,83 €
Bilskattefritt pris	19.920,00 €
Beräknad bilskatt	6.974,83 €

Leveranskostnader 600 € tillkommer

Bilen på bilden är extrautrustad

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN

Västra utfarten, tel *5252
Tom Enestam 525 303
Tony Sommarström 525 309

Bilförsäljningen öppet:
vardagar 9-17, lördagar 11-14

Feel the difference

Vi städar
allt
från golv
till tak

J Städ & Allservice Ab

EXTRA ÖPPET I BUTIKEN

(Ämnäs gamla bageri)

I samband med Godbymässan håller vi
öppet lördag-söndag 14-15.11 kl 9-16

Sopstationer, postlådsställningar, staket.

NYHETER!

Snygga och
praktiska!

Finns i flera
modeller

Ta med dina vinterdäck så byter vi dem för 20,-
inkl moms

Försäljning av hushålls-
och wcpapper, städ-
material m.m.

Vi hyr ut städ- och
byggmaskiner samt
verktyg, bl.a. skylift
(Avant 500) och byggställningar.

PAKETPRIS

1 bal hushållspapper 20 rullar
+ 1 bal wcpapper 20 rullar

29,- inkl moms

Vi bjuder på
kaffe & glass!

Välkomna in till oss!

Tel/fax 32 715, GSM 0400 529 551 e-post: jstad@aland.net

Allmoge knyttlängder
2-pack
(ord. pris 94,90€)
79,95€

Gammaldags hissgardin
Från **29,95€**

HOME-skylt
12,95€

Fuskhisskappa
18,95€
/meter

Veckbandslängd
(ord. pris 44,95€)
39,95€

Julgardiner

Kuddfodral
45x45
16,95€
35x70
18,95€

Pläd
(ord. pris 15,95€)
9,95€

**TYGER
& sant**

TORGGATAN 4 • TEL 23 360 www.visitaland.com/tyger&sant
Öppet MÅ-TO 9-20, FRE 9-18, LÖ 10-15

VAR MED
FRÅN BÖRJAN!

Luck- öppning

på Åland24

Under december:
Dragning av
dagens vinst
bland alla
Nyankorts-
innehavare

Om du inte
redan är
prenumerant,
passa på nu!

Ring: 23 444

Faxa: 23 450

Mejla: prenumeration@nyan.ax

Posta: fyll i kupongen och lägg i
närmaste postlåda.

Nyan resten av 2009
Nyan de 3 första
månaderna 2010
Nyankortet
eNyan

+

=

49€

Erbjudandet gäller en fortlöpande prenumeration och bara nya prenumeranter.
Porto tillkommer på prenumerationer utanför Åland. Fastlandet 1€/mån, Sverige 2€/mån

Javisst!

☐ Jag vill prenumerera på
Nya Åland fram till 31.3.2010
för endast **49,-**
Dessutom får jag Nyan resten av år 2009,
Nyankortet och eNyan **utan** kostnad
(normalpris 73€)

Namn: _____
Adress: _____
Postadress: _____
Telefon: _____
E-post: _____

GSM: _____

Nya Åland
bjuder på
portot

Nya Åland
Svarsförsändelse
Avtal 22100/41
22103 Mariehamn

MÄSSPROGRAM

LÖRDAG 14 NOVEMBER

- 11.00 Mässan öppnar
- 12.00 Invigning 2009, Niklas Oriander
- 14.00 Envisa Sånggrupp uppträder
- 15.30 Luciakandidaterna 2009
- 16.15 Lotteridragning utställarna
- 17.00 Mässan stänger

SÖNDAG 15 NOVEMBER

- 11.00 Mässan öppnar
- 14.00 Soul Project uppträder med soulmusik
- 15.00 Modevisning, SoFia
- 16.15 Lotteridragning utställarna
- 17.00 Mässan stänger

ENTRÉ

Vuxen 5,00
Barn u 12 år 3,00
Under 6 år gratis

Greta Fundström
underhåller i mellantiderna
båda dagar

När hemma är som bäst
Besök oss på Godbymässan!

Whitney Houston *Några platser kvar!*

Whitney gör comeback i Globen nästa sommar. Vi har några biljetter kvar!
Avresa: 8.6, 2010, 2 dgr
Pris: EUR 279

Kom igång rabatt

Romme Alpin 5.2

Boka din resa till vår första avgång till Romme den 5 feburari på mässan och du får 10 % rabatt. Erbjudandet gäller nya bokningar som görs på mässan.

Avresa: 5.2, Nybörjartema
Pris: EUR 199, barnpris från EUR 168

Mässpecial

Skepparholmen SPA

Ge bort en härlig SPA & Wellness-helg i julklapp till någon du tycker om! Vi ger 10 % rabatt på nya bokningar som görs under mässan.

Avresa: 6.2, 2 dgr
Pris: EUR 275

Delta

i vår tävling!

Under mässan lottar vi ut:

1 st Romme Alpin
1 st Skepparholmen SPA
6 st Julshopping

Julshopping med Julbord på Rosella

Passa på och handla dina julklappar och ät gott ombord.

Avresa: 21.11 Uppsala, 28.11 Skärholmen, 5.12 Barkarby, 12.12 Täby, 19.12 Uppsala
Pris: EUR 35

VIKING LINE

Bussplan, tel. 22570 • www.vikinglinebuss.ax

buss

35

Sportman X2
800 Nordic Edition
Specialmaskin
för nordiska förhållanden

Sportman 500
HO 4x4 2010

På köpet!

Välj 2 av 3
Plog, vinsch, släpkärra

Sportman XP 850 4x4

Victory Hammer

- Oljor
- Tectyl rostskydd
- Eagle One
- bilvårdsprodukter

Motor
Verkstad

MARIEHAMN TEL 22591 WWW.LJUNGDAHLSMOTOR.COM

Godbyvägen 4. Månd-torsd 8.00-17.00, fred. 8.00-16.00 Lunch: 12.00-13.00

GROVIS + KOMPIS
tillbehörspaket

PAKETPRIS
46⁹⁰€

Besök vår monter
och bekanta dig med
Mitsubishis värmepumpar,
eller passa på att köpa
en grovis med sin
kompis till ett
kanonpris!

Mitsubishi, luft-luftvärmepump.

Ecodan,
luft-vattenvärmepump.

VVS
Eriksson
& CO

Bolstavägen 3 Tel. 22 111 Öppet måndag-fredag 7.30-17.00

Fönster och dörrar i hög kvalitet.

VI SYNS UTE PÅ GÅRDEN I UTSTÄLLNINGSBUSSEN

- Lusthus
- Lekstugor
- Förråd
- Grillhus
- Utedass
- Biltak
- Garage

Tel 040 583 4449 www.pro-sam.com
buba.sjolund@pp.inet.fi

BUBA SJÖLUND

VI FINNS I MONTER 27

Björn tatuerar på mässan hela helgen!

Skaffa ett billigare boende utan att flytta.

Vi har ett brett sortiment av värmepumpar. Du kan minska dina värmekostnader med upp till 80 procent! Och samtidigt som du får mer pengar över, bidrar du till att minska koldioxidutsläppen.

Vi finns ute vid entrén

Bland alla som bokar ett kostnadsfritt hembesök under mäsddagarna lottar vi ut en espresso-maskin.

Storagatan 14 | 22 100 Mariehamn | Tel: 018-50 454

Vinterns bästa resor

Kom och träffa oss på Godbymässan, där vi visar höstens och vinterns bästa resor. I vår monter kan du unna dig gratis handmassage av Birka Paradise spavärdinnor och även köpa hem handkräm – till mässpris förstås. I Williams nya buss – Ålands lyxigaste – bjuder vi på värmande glögg. Vi ses på Godbymässan!

Panik på Klinik - teater med Williams Buss

En sjukt galen nutidsdramatik om förvecklingar på en finare privatklinik på Östermalm.
9/1, 1 dag, 88 €/person inkl. buss- och båtresa t/r, sjöfrukost och teaterbiljett.

Spakryssningar med Birka Paradise

Pris från 116 €/person inkl. hytt (kategori Paradise Class), 50 min. Paradise massage, tillgång till Aqua Spa med jacuzzi inne och ute, ångbastu, vanlig bastu samt 3-rätters kryssningsmeny. Utresa torsdag-lördag

Vinterns charter med Ving, Fritidsresor eller Apollo

Nyhet! Direktflyg med Ving till Aruba i Västindien.

Tips! Fri bil + personbiljetter med Eckerö Linjen när du bokar din charterresa hos oss!

Stora Julbordet på Eckerö Linjen

Njut av stämningen och vårt härliga jultbord på M/S Eckerö. I baren är det underhållning alla dagar och taxfreebutiken är fylld med godsaker till förmånliga sjöpriser.
Jultbordet serveras 20/11-23/12, pris 23,79 €/person

Välkommen på **glöggmingel** till Williams i Ålands lyxigaste buss!

Resorna bokar du hos Ålandsresor Resebyrå

Torggatan 2, 22100 Mariehamn.

Telefon 28 040, www.resebyran.ax

VÄLKOMMEN TILL MONTER 36 MÖGELSANERING & BRANDSKYDD

www.wsj.fi • info@wsj.fi tel 040 530 7322

Oy WSJ SANITATION Ab

Nu introducerar vi **SCRUBS** Brand Wipes
Besök oss på Godbymässan i monter 66!
– *Det finns en Scrubs för varje tillfälle!*
Scrubs finns för olika ändamål: rostfritt, metall, textil, hand-
rengöring, handdesinfektion, whiteboard och graffiti.
Dessutom fixar vi de flesta olika typer av klottersanering
på olika underlag med hjälp av vår miljövänliga
multimediablåstring.
F:ma Henrik Hellström
– din leverantör av multimediablåstring
Tel 38 637, 0400 493 032
fma.hellstrom@gmail.com
www.fmahellstrom.com

Godby Blommor...
Unna Dej en bukett för en tia!
Välj bland snittblommor
i sprakande färger
**Även detta år 10 julkort
för 1 euro.**

Vi finns i monter 2
ÅLANDS FÄRG & TAPETab

• ARBETSKLÄDER
• KEM FÖR STÄD OCH STORKÖK
• STÄDMASKINER
Uthyrning av entrémattor och städmaskiner
BERNER NORDEX NORFA
Kaj's Agenturer
TECHNOLAP
Milfisk Advance
Parkgatan 18. Tfn 22 987 eller 31 760

Prisvärda stugor och bodar
Folkstugan
Friggebod & Terrass
Dass
Förråd
Lekstuga
Rökbastu
Lekstugor, förråd, gäststugor, sommarstugor och bastustugor
MÄSSERBJUDANDE:
-20-25%
rabatt på lagervaror
HÖSTERBJUDANDE:
ALTAN PÅ KÖPET
vid köp av
Friggebod eller
bastu 9,9 m²
BUDGIVNING på vår monter Fribostugan 14,9 m²
Besök oss ute på plan för mera info!
www.polarhus.com
Representant på Åland LSAB
POLHUS
Tel 34 153, 0457 379 8853. E-post: birgitta.engblom@aland.net

POSTEN ÅLAND
Varför köa i december
när du kan köpa dina
julfärdmärken på mässan
i Godby i november?
Besök Postens monter nr 56
POSTEN Godby, von Knorringsvägen 2,

ALKOLÅS I FINLAND
Alcolock V3 –
den senaste
tekniken inom
alkolås. Som
tillbehör finns
även den
unika GSM/
GPS-modulen
**ÄVEN
PÅ DEL-
BETALNING**
**Vi ses i
monter 67
på Godbymässan**
Tel 0457 343 5254
E-post: info@alkolas.fi

Godbymässan
**Vi renoverar dina
CD-skivor på mässan!**
- Hakar CD-skivan upp sig?
- Går inte DVD-filmen att se på?
- Fungerar inte ditt data- eller
Playstationspel längre?
Ta med dom till mässan så gör vi dom som nya igen!
Har du många skivor kan du lämna in dom på
mässan och hämta dom hos **Pro Sound**
Över 7 st **4,50,-/st**
CD-Verkstad
Marsundsvägen 118, Hammarland
Tfn 0457 524 3873
www.cdverkstaden.aland.fi
Monter 12

**BESÖK OSS
PÅ GODBY MÄSSAN!**
VI FINNS UTE PÅ GÅRDEN
SERVICE • KVALITET • KUNNANDE
**LINDEMANS
LANTBRUKSTJÄNST**

**Allt inom bilstereo
och hemmabio**
Monter 11
NYHET PÅ MÄSSAN:
Sonos trådlöst ljudsystem
PROSOUND
Gesällgatan 6, tel 22 226, e-post: prosound@aland.net
www.prosound.aland.net

- Biospisar
- Elverktyg
- Verktyg
- Husisölering miljövänlig
- och mycket mera

**På Godbymässan monter 36
Massor med specialerbjudanden!**

KIKZ

Kom och besök oss på Godbymässan i monter 53

Representant från Dräger Alkolås
finns på plats

budbil

ålands budbilsservice ab

Telefon 27590, e-post: info@budbil.ax,
www.budbil.ax

Välkommen till monter 51-52!

Godis, hantverk och julklappar

från
Solbacka
mycken

NYHETER från

Mässforum Åland

GODBY- MÄSSAN

**MESSA
NYAN**

**UNDBIK DYR
VATTENSKADA!**

Se oss
i monter
54

 LEAKOMATIC AB

tel: 21021
mariehamn@leakomcc.com
www.leakomatic.com

Välkomna till
monter
18

Alfons & Milla
finns för de minsta
T.ex. t-shirt, klänning, strumpbyxor

Kläder från **JACETT**
"alltid rätt i tiden"

Berdinas Kläder
Doppingvägen 4B, tfn 0400 723 376

MASSOR AV
sköna sockor

MARKNADENS HÅRDASTE
MULTIMEDIA / NAVIGERINGSSYSTEM

MACROM

Testvinnare!

SUPERERBJUDANDE!

M!DVD5551R-spelare **595,-**
Norm.pris 999,-

WWW.MACROM.NU

OPTION NAVIGERINGSSYSTEM + 200€

SUNMEK

**Kom och bekanta dig
med migatronics
svetsmaskiner**

i monter 14 på Godbymässan

MIGATRONIC

representant på plats

EPSON

**MÄSSPRIS
49,-**

EPSON SX-110

Skrivare, scanner, kopiator

KOM OCH TESTA

EPSON SX-710, ta med din USB-
sticka eller SD-kort och skriv ut din
bild

BESÖK OSS PÅ GODBYMÄSSAN I MONTER 41

At your side.
brother

**MÄSSPRIS
95,-**

BROTHER HL-2035

Laserskrivare, 3 års utbytesgaranti

**WINDOWS 7
HOME PREMIUM**

Svensk uppgradering

**MÄSSPRIS
99,-**

INKLUSIVE MOMS
(OBS! Endast 15 st till detta pris)

FÖRST TILL KVARN...

DATA GROUP
IT-proffs i samverkan

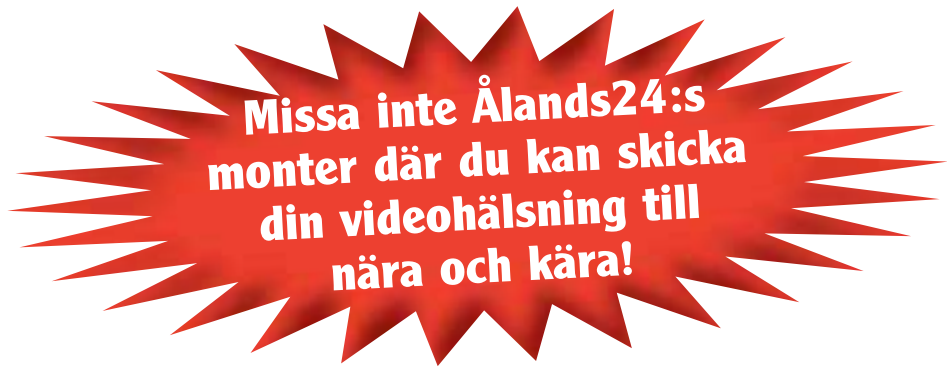
 MKAB.com
Mariehamns Kontorsmaskiner AB

VI SES PÅ GODBYMÄSSAN

Lördag 14–söndag 15 november kl 11.00–17.00

Deltag i Åland 24:s tittarundersökning och du har chansen att vinna julbord för 2 personer på Havsvidden (värde 90€)

ROLIG TÄVLING!

Vinn IPOD NANO

Nya Åland

Godby Mässan
14-15 november kl. 11-17

- 1

Ålands Radio
- 2

Ålands Färg & Tapet
- 3

Ålands Lungskadeförening
- 4

Vi Små
- 5

Ljungdahls Motorverkstad
- 6

Konsenshus
- 7
- 8

Wirrans Café
- 9
- 10
- 11

ProSound
- 12

Boa's CD
- 13

Everywear Design by Petronella
- 14

Sunmeks
- 15

Enjo miljöstad
- 16

VVS Eriksson
- 17

Pettas
- 18

Berdinas kläder
- 19

Mjuk & Len och Salong Eclipse
- 20

Viking Line
- 21

Andelsbanken
- 22

AlandiaBolagen
- 23

LKF Invest
- 24

Oriflame
- 25

Spisax
- 26

Spisax
- 27

Dinos Tattoo
- 28

Mio Möbler
- 29

Mio Möbler
- 30
- 31

Inova Ab
- 32

Eures / AMS
- 33

Mikis Häst&Fritid
- 34

Norrängens Biprodukter
- 35

Maijas på Bussö
- 36

WSJ Sanitation O/Y
- 37

Patrik Larsson
- 38

Patrik Larsson
- 39

Stickstugan
- 40
- 41

MKAB
- 42

DM Gourmet
- 43

Kajs Agenturer
- 44

Eckerö Linjen - Ålandsresor
- 45

Williams Buss
- 46

Klintens Plåt
- 47

Ålands Ömsesidiga
- 48
- 49

50

51

Solbacka Smycken

52

Solbacka Smycken

53

Ålands Budbilsservice

54

Leatomic Ab

55

Nordea

56

Posten

57

Alexandria

58

Nya Åland

59

60

61

Puneh Oriental

62

Bygga och Bo

63

Ullbäddar Ab

64

Wikströms Ateljé

65

Ralf Rostén

66

F:ma Henrik Hellström

67

Alkolås i Finland AB

68

Therese Broderier

69

70

71

ÅMHM

72

Siv Dahl

73

Träningsverket Ab

74

Caritas Fotfix och Skärgårdsmassör

75

Macrom

76

Bromarks Presenter och Inredning

77

Bromarks Presenter och Inredning

78

BAG-ans

79

Godby Blommar

80

Bolstaholms Tjuren

81

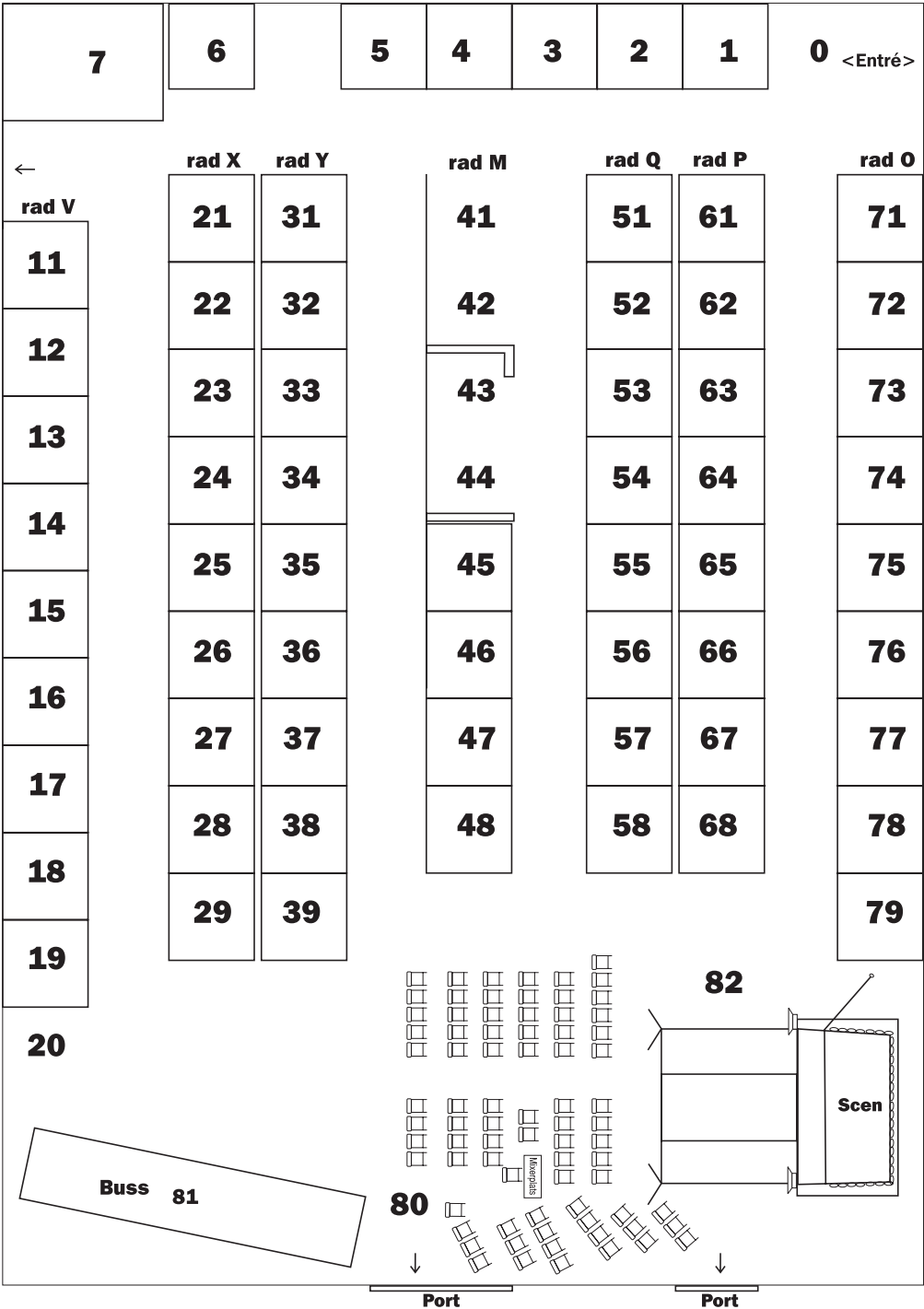
Viking Line Buss

82

83

84

UTOMHUS:
Simon Wiklund Mögelsanering
Lindemans Lantbrukstjänst
LSAB
Ledholmarn
Williams Buss
Storå Rör
Nyfors Korv
Bolstaholms Gård
Pro Sam

allt**K MARKET****du behöver – ändå klöver över!****F:ma****ERIK MATTSSON****GRISKARRÉ****4,90**
KG**INRE STEK**
av nöt, i bit**10,90**
KG**GÄLLER**
from torsdag 12/11
så långt lagret räcker**Utvalda tyger**
2€/m**NYHET HOS****OSS:****Melitta**
kaffe-
bryggare**GÄLLER t.o.m. onsdag 18/11**Lövbiffkg **12,40**Rökt nötrulle
i skivor, Oravais rökerikg **15,85**Rökt kalkon
i skivor, Oravais rökerikg **13,85**Kanelmunk
Ålandsbagarnst **0,65**Krossbröd
320 g, Ålandsbagarn (5,16/kg) st **1,65**Costa Rica kaffe
Pirkka, 500 g 2 pkt **3,80**Bona barnmat
125 g, från 4 mån. (2,64/kg) brk **0,33**Lina tvättpulver
750 g (2,33/kg) 2 pkt **3,50****GÄLLER t.o.m. måndag 16/11**Äpplen
Gala, Polenkg **0,69**Broccoli
250 g, Spanien (2,76/kg) st **0,69****PLUSSA -FÖRMÅN****GÄLLER t.o.m. söndag 29/11**Clementiner
1,5 kg, Pirkka, Spanienpåse **1,95**
utan Plussa-kort 2,45/påseBlå länk
500-580 g, HKpkt **1,39**
utan Plussa-kort 2,28/pkt Max 3 pkt/hushållYoghurt
1 kg, Arla, Ingmanst **0,89**
utan Plussa-kort 1,57/stVital & natur drycker
1 liter, Marli 3 st **3,00**
utan Plussa-kort 1,23-1,39/stPringles chips
150-170 gst **1,39**
utan Plussa-kort 1,90/stWC-papper
Lotus Soft Embo, 8 rullar 2 pkt **5,60**
utan Plussa-kort 3,15**GÄLLER t.o.m. onsdag 18/11**Pampers blöjor
Baby Dry, Active Fit Easy UP pkt **9,70**
utan Plussa-kort 10,90-13,50/pkt**Partner**Representant på plats
fredag kl 9-14Flythalare
Seafox, 2-delad
120€Skogskläder
-50%Trapptrall
med 3 st borstar
24,90€Arbetshandskar
utgående sortiment
-40%**GODBY TEL 43 250****VARD 09-20, LÖRD 09-16, SÖND 12-16****BYGGLAGRET: VARD 09-17, LÖRD 09-14, SÖND STÄNGT****PLUSSA**

Maria Nykvist
Epost:maria.nykvist@nyan.ax
Telefon: 528 478

sport

Tv-tips
SURFA IN PÅ WEBBADRESSEN WWW.KALMARFF.SE/NEWS/PAULUS-ARAJUURI OCH SE PAULUS ARAJUURI INTERVJUAS I STUDIO KALMAR FF.

Här är Ålands fotbollsframtid

FOTBOLL. Roligt med kompisarna. Ordentlig och intensiv träning. Bättre spelförståelse, psyke och kondition.

Så låter förväntningarna hos några av de unga fotbollsspelare som i måndags tränade i Ålands fotbollsakademi för första gången.

Sju gånger i veckan. Så ofta ska de unga talanger som valts ut till Ålands fotbollsakademi träna. I måndags träffades gruppen för första gången i Idrottsgården för en inledande träning under ledning av **Alexander Semenov**.

–Det känns nervöst så klart, jag har faktiskt haft ont i magen hela dagen! Men det ska bli skitkul att få bra träning av så här bra tränare, säger **Jeremia Helén**, en av de tretton talanger som kommit till träningen.

Helén, som spelat med Jomala IK:s P94 och P93-lag berättar att han har en tidigare tränare att tacka för sin medverkan i Fotbollsakademin.

–Han hade förtroende för mig och trodde att jag skulle kunna bli en riktigt bra fotbollsspelare så därför är jag här, säger han.

”Fotboll är livet”

Att träna fotboll sju gånger i veckan innebär förstås att andra aktiviteter får stryka på foten.

–Vi bad killarna fundera ordentligt på om de är redo att satsa så här mycket tid på fotbollen. Nu får de mindre tid vid datorn och mindre tid med flickvännen, men för dem som är motiverade är sju träningar i veckan inte för mycket, säger Semenov och får medhåll av Helén.

–Fotboll är ju livet för mig så sju träningar i veckan klarar jag, säger han.

Vill nå långt

En annan spelare som är villig att satsa mycket tid på fotbollen är SIFFK:s **Samuel Fagerholm**. Han hoppas att få ordentlig och intensiv träning i Ålands fotbollsakademi.

–Man vill ju inte lägga ut tid på ingenting men jag tror att det här ska bli bra, det verkar vara en bra grupp.

Fagerholm hoppas också att den nya träningsgruppen kommer att vara större än gruppen på SIFFK:s träningar.

En första samling. I måndags träffades killarna i Ålands fotbollsakademi för en första träning. Fram över blir det upp till sju träningar i veckan för talangerna. Under november är träningarna dock färre då månaden är en testperiod då spelarna får känna på om Fotbollsakademin är något för dem.

–Vi har varit lite ont om gång ibland. Här hoppas jag att det hålls en ordentlig grupp hela tiden, det ger mer förutsättningar för att man ska bli bra.

Fagerholm tillägger att han är villig att satsa fullt ut på fotbollen för att se hur långt han kan nå.

–Ja vill förstås gå så långt som jag har möjlighet till. Man får se vart det räcker men jag lägger ner den tid som behövs så får man se sen.

Dröm om proffsspel

Ja, att killarna i Ålands fotbollsakademi alla drömmer om en fotbollsframtid råder inget tvivel om.

–Jag vill komma så långt som möjligt. Det har alltid varit en dröm att lyckas inom fotbollen. Men det krävs förstås hårt jobb och lite tur, att man håller sig fri från skador och så, säger IFK Mariehamns **David Koskinen**.

–Jag skulle vilja spela utomlands i Sverige till exempel, eller kanske i Veikkausliiga, säger Helén.

Om killarna håller måttet är

dock för tidigt att säga. Alexander Semenov säger att spelarna måste få träna tillsammans en tid innan han vågar uttala sig om deras förutsättningar.

–Vi ska göra fystest, matchtest, tekniktest, psykologitest. Ännu är det svårt att säga hur pass duktiga de här spelarna är, men vi får se.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax
tfn 528 462

Foto: JONAS EDSVIK
jonas.edsvik@nyan.ax
tfn 528 471

Fotbollsakademin på tv

■ Vill du själv se de utvalda talangerna träna? Ikväll har du chansen.

Åland24:s Sportmagasinet besökte killarnas första träning och programmet visas ikväll med start klockan 18.30 i Ålandskanalen. Du kan även se inslaget på webben. (ml)

Ledare. IFK Mariehamns a-lags lagledare Alexander Semenov är ansvarig för killarna i Ålands fotbollsakademi. Till sin hjälp har han resten av a-lagets tränarstab.

Fakta/Ålands fotbollsakademi

■ IFK Mariehamn har skapat en ny träningsgrupp för unga talangfulla fotbollsspelare.

■ Spelarna har handplockats för att av a-lagets tränarstab få liknande träningar som a-lagsspelarna.

■ Spelarna i den så kallade elitgruppen är mellan 16 och 18 år.

■ En grupp för spelare födda 1995 och 1996 ska också inrättas. Den följer samma upplägg men tränar mindre än de äldre killarna.

■ Målet med satsningen är att fler ålänningar på sikt ska ta plats i Tipsligan.

Pengar till hockeyjuniorer

■ **ISHOCKEY.** IFK Mariehamns ungdomssektion har fått ett tillskott på 5.000 euro.

Pengarna kommer från det överskott som turneringen Nordic Trophy genererade i Islandia augusti. En turnering som Djurgårdens IF vann. (mn)

Bidrag. Nordic Trophys turneringsansvarige Jan-Erik Rask överlämnade vid IFK Mariehamns hemmamatch i söndags en check på 5.000 euro till klubbens ungdomsverksamhet. Foto: FREDRIK TÖRNROOS

Luftgevärsskyttar tog två guld

■ **SKYTTE.** Vid Arvi Tiinus minnestävling i Toijala blev det guld för Ålands sportskytteförenings luftgevärsskytt **Tom Mattsson**. Hans resultat, 574 poäng, var det bästa i klass A20.

Guld blev det också för **Ma-**

ria Liewendahl som sköt 286 poäng i klass MS14 där hon följdes av **Elin Abrahamsson** på 271 poäng. I klass S10 blev det brons för **Linnea Abrahamsson** på 194 poäng. **Daniel Liewendahl** blev fyra i samma klass med 191 poäng. (ml)

Hockeymatch framflyttad

■ **ISHOCKEY.** IFK Mariehamns nästa hemmamatch har flyttats. IFK skulle ha spelat mot Team Jackdaws på lördag men matchen har flyttats till

den 10 januari klockan 14.30. Det betyder att IFK:s nästa hemmamatch spelas den 13 december klockan 14.30 mot Norrtälje IK. (ml)

IFK:s damer siktar högt

■ **FOTBOLL.** IFK Mariehamns damer, som i år avancerade från fyran till division III, siktar på tabellens övre halva kommande säsong.

–Men mer realistiskt är det kanske att fokusera på att hålla sig kvar, konstaterar laget på sin hemsida.

Upplands FF har lämnat serieförslag till 2010 års seniorserier. IFK väntas möta Danmarks DFF, Fanna BK, Gamlis FF, Håbo FF, IK Rex, Långhundra SK, Rimbo IF, Rosersbergs IK och Vaksala SK.

–Rosersberg/Märsta får favoritstämpeln. De gjorde en ganska bra säsong 2009 i division II men åkte ändå ut med minsta marginal. En annan favorit är Uppsalalaget Vaksala som blev tvåa i år och bör haka på i toppen igen, säger IFK:s tränare **Urban ”Ubbe” Truedsson** på hemsidan.

IF Östernäskamraterna är inlottat i division V norra. Serien innehåller preliminärt lagen Films SK/IFK D-Ö, Gimo IF, IF Östernäskamraterna, Karlholms GoIF, Tobo/Örbyhus FF, Vaddö IF, Österlövsta FF och Östhammars SK. (ml)

Mer bidrag till skidmästerskap

■ **SKIDNING.** IF Åland/Ålands idrottsdistrikt har ansökt om ytterligare landskapsstöd för att arrangera Finlandssvenska mästerskapen i skidning (FSSM) 2010 i Jomala vid Vikingahallen.

De har tidigare beviljats 40 procent av godtagbara kostnader, dock högst 10.280 euro av den uppskattade totalkostnaden på 25.700 euro. Men kostnaderna för arrangörerna har ökat i och med de nya kraven för genomförandet av tävlingen som har tillkommit, bland annat gällande tidtagning och speaker.

Totalkostnaden för evenemanget beräknas nu istället uppgå till 33.550 euro och IF Åland/Ålands Idrottsdistrikt har beviljats ett ytterligare evenemangsbidrag om 40 procent av godtagbara kostnader, dock högst 3.140 euro. Det totalt beviljade bidraget för evenemanget uppgår därmed till 13.420 euro. (mn)

Lyyski bäst i VPS i år

■ **FOTBOLL.** **Jani Lyyski** har utsetts till årets bästa spelare i sin nuvarande klubb VPS.

Lyyski har spelat 26 ligamatcher och gjort tre mål för klubben. Hans kontrakt med VPS går ut i höst och till Nya Åland säger Jani att det ännu är oklart var han spelar nästa år. (ml)

Sandvärn slutar med fotbollen

■ **FOTBOLL.** Umeå FC:s **Erik Sandvärn**, som tidigare spelade i IFK Mariehamn, har bestämt sig för att sluta med fotbollen.

–Det är mycket som talar för det och det har jag också meddelat klubben, säger 34-åringen till Västerbottens Folkblad. (mn)

Ålands Idrottscenter fyller 5 år

det firar vi med en lång jubileumsvecka
fylld med roliga happenings.

Specialpriser i simhallen 13-22.11

Barn u. 4 år gratis
Barn, ungdomar och pensionärer 1 €
Vuxna 2 €

Servering poolside

Ta en paus och njut av en kall läsk, god kopp kaffe, glass eller bakverk. Nu öppnar vi ett serveringsområde i simhallen.

Bus och Kul

Nya, häftiga och stora vattenleksaker. Dessa kommer att vara i poolen fredagar, lördagar och söndagar.

Godbymässan

14 – 15 november håller öppet kl. 11-17 bägge dagarna.

Discosim

20 november från kl. 18. 30 FÖR ALLA i åk. 3-6 på hela Åland. **Fritt inträde!**

PIZZA Ålands Idrottscenter Special

Nyhet vid Wirrans Thai House från den 13 november

Selina Säl-loppet och Godbyrundan

22 november kl. 13.00 vid Ålands Idrottscenter. Se separat annons

Allt vad du behöver och ändå klöver över

Vi firar Ålands Idrottscenter med flera extrafina priser

Drygt 220.000 besökare sedan starten. Vi tackar för förtroendet
och hoppas ni fortsätter att må bra hos oss.

Välkommen önskar hela personalen!

Jubileumsdagar 13-22 november

41555 • info@idrottscenter.com
www.idrottscenter.com

IFK-duo testspelar för Atlético

FOTBOLL. Idag reser två av IFK Mariehamns spelare till Madrid för att under tio dagar träna med Atlético Madrids b-lag.

– Jag vill åka dit, göra mitt bästa och visa att vi här från Åland också kan spela fotboll, säger den 16-åriga försvarsspelaren Johannes Nordström som åker tillsammans med a-lagets anfallsstjärna Sasha Anttilainen.

Kontakten mellan den spanska och den åländska klubben uppstod i somras då IFK Mariehamn spelade mot det Paf-sponsorerade Madridlaget i Mariehamn. Även Pafs PR-chef **Krille Mattsson** har haft ett finger med i spelet när det gällde att få IFK-spelarna på test till Spanien.

– Johannes Nordström har redan skaffat sig stor rutin av internationellt spel tack vare de 36 pojklandskamper som han spelat, men det är första gången som han åker till ett klubbtag för att träna, skriver IFK på sin hemsida.

Nordström själv ser resan som en utmaning.

– Det ska bli roligt att se hur man står sig mot andra i världen, jag hoppas jag får en bra upplevelse och lär mig något nytt.

Vad hoppas du att test-spelet ska leda till?

– Det har jag inte tänkt så mycket mer på. Jag vill bara åka dit, göra mitt bästa och visa att vi här från Åland också kan spela fotboll.

Fler intresserade

Förutom Atlético är det flera andra klubbar som visat intresse för Nordström, vilka vill dock varken spelaren eller IFK Mariehamns klubbdirektör **Peter Mattsson** avslöja.

– Men man måste komma ihåg att han bara är 16 år och att vi tillsammans med Johannes och hans föräldrar noggrant övervägt när och vart han skulle resa. Atlético Madrid kändes som ett alternativ som passade

Imponerade. Sasha Anttilainen imponerade på Atlético Madrid då laget besökte Mariehamn för en vänskapsmatch i somras. Nu har han bjudits in för provspel för klubbens b-lag.

Arkivfoto: FREDRIK TÖRNROOS

Ung talang. 16-åriga Johannes Nordström har väckt flera utländska klubbars intresse. Här prisas han på IFK Mariehamns avslutningsfest för snart två veckor sedan. Arkivfoto: JONAS EDSVIK

perfekt, säger Mattsson.

Mattsson tillägger att de andra intresserade klubbarna finns utom Finlands gränser, men om det rör sig om nordiska eller europeiska klubbar vill han inte säga, och inte heller om det är klubbar i Atléticos storlek som hört av sig.

Är det aktuellt med testspel någon annanstans också för Nordström?

– Inte i nuläget, vi tar en klubb i taget.

Liten dröm

Till Madrid får Nordström sällskap av Sasha Anttilainen.

– Han kan anses ha internationell rutin eftersom han spelat i både Ryssland och Lettland,

men nu är det första gången som han får testa på att träna med ett lag på "varmare breddgrader", skriver IFK på hemsidan.

Man uppger också att Atlético Madrid imponerades av Anttilainen när lagen möttes i Mariehamn. Anttilainen själv säger att det är en liten dröm som går i uppfyllelse att få provträna med laget.

– Det ska bli en härlig upplevelse och en utmaning att få åka till Madrid och se hur man klarar sig, säger han.

Både Nordström och Anttilainen har kontrakt med IFK även för säsongen 2010.

MALIN LUNDBERG
malin.lundberg@nyan.ax

Sportens kom ihåg

■ **agility.ax:** Träningshelg för Catrin Ekbåge från Sverige 5-6 december. Läs mer på hemsidan www.agility.ax. För mer info går det också bra att kontakta Anna Karin, tel 040 505 1037.

■ **agility.ax:** Höstmöte 26 november 19.30 på ÅKD:s kansli. Servering. Alla medlemmar välkomna!

■ **IFK Mariehamns ishockeysektion:** Stadgeenligt årsmöte onsdag 25 november klockan 18.00 i Islandias Cafe Nedsläppet. Välkomna.

■ **IFK Mariehamn orientering:** Höstmöte torsdag 12 november

18.30. Idrottsgårdens konferensrum. Alla upp.

■ **Ridsport:** Hopptävlingar på Stall Aftonsol fredag 20 november 18.00 till cirka 21.00. Klasser 40/50 cm clear round, 60/70 cm A:1d, 80 cm A:1d och 90 cm A:1d. A:1d=grundomgång och omhoppning efter ny startsignal. Anmälan senast 18 november tel 33629 eller aftonsol@aland.net.

■ **RK Sleipner:** Hopptävling 22 november 12.00. Klasser: 1) 50 cm (RYTTARE som ej startat 70 el högre och ej startar klass 2), 2) 70 cm (RYTTARE som ej startat 90 el högre och ej startar klass 1). Proposition finns på hemsidan. Anm senast ti 17.11 kl 20 via hemsidan, [mail sleipner@aland.net](mailto:sleipner@aland.net) eller tel 13418. Frågor: Sussi 040-7523903.

■ **ÅID/Friidrott:** Friidrottsutskottet håller valmöte, onsdagen den 11 november 19.00, i Vikingahallen, Jomala.

■ **ÅID:s simutskott:** Simutskottet inbjuder till valmöte onsdag 11 november 2009 kl. 20.00 i Mariebads konferensrum. Alla välkomna!

■ **ÅMK Folktrace:** Höstmöte på Karl-Ers i Bjärström på söndag 18.00. Alla nya och gamla välkomna. Vid frågor ring Åse 04575243908

Helsingfors ordnar friidrotts-EM 2012

■ **FRIIDROTT.** Europeiska friidrottsförbundet har bestämt att Helsingfors ordnar friidrotts-EM 2012, men man ställde ett villkor. De kommande arrangörerna ska ha löst tv-frågan före 15 december i år.

Yle har tidigare meddelat att det krävs extern finansiering för att bolaget ska kunna sköta televiseringen. Förhandlingar kommer att föras med åtminstone europeiska rundradiobolaget EBU och EAA.

Tävlingarna ska börja 27 juni och avslutas 1 juli. Fotbolls-EM och sommar-OS ordnas också sommaren 2012. (FNB)

Mäki steg i graderna

■ **JUDO.** Samuel Mäki har stigit i graderna, från dan I till dan II. Det beskedet fick han under helgens tävling Finnish Open där han som Nyan redan berättat åkte ut i den första omgången.

Närmast väntar nu ett träningsläger i Korea för Mäki. I mitten av december tävlar han sedan i en grand slamturnering i Japan. (ml)

Mariehamns seglarförening
ÅRSMÖTE
fredag 20.11 kl. 18.30
på Club Marin

Stadgeenliga förhandlingar
Stadgeändring \$8 ang.
föreningens räkenskapsperiod
Därefter mat exkl.
måltidsdryck 17 €/person

Anmälan till middagen som
börjar ca 20.30 senast
16.11 tel 15 501.

! Sveriges förre statsminister **Göran Persson** föreslås bli ny styrelseordförande i Scandinavian Biogas. Bolaget grundades 2005 och är baserat i Uppsala, enligt ett pressmeddelande.

riksnytt

! En efterlyst walesisk man blev förskräckt då han såg sitt eget foto i den lokala tidningen. Den efterlyste tyckte att bilden var så urusel till svininfluensan.

Polisen och VR följer med epidemins utveckling

HELSINGFORS. Arbetsplatserna förbereder sig inför svininfluensaepidemins värsta sjukledighetsvåg. Polisledningen följer med hur många poliser som insjuknat. På VR förbereder man sig på att minska på avgångarna om sjukdomen slår hårt mot till exempel lokförare eller trafikstyrningen.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) uppskattar att kring var tionde finländare kommer att insjukna i svininfluensa under de kommande två till tre månaderna.

VR:s överläkare **Otso Ervasti** uppskattar att bolaget kan tvingas att dra in tåg om en tredjedel av tågpersonalen insjuknar.

Ervasti säger att bolaget i det fallet skulle satsa på pendeltrafiken och gallra på fjärrtågen.

–Nu ser det inte ut som om vi skulle tvingas göra det. Vi har säkert tiotals insjuknade, men ännu lider vi inte någon nöd.

Några passagerare har också insjuknat i fjärrtåg.

–Influensasymtomen kommer ovanligt snabbt, därför har konduktörerna i fjärrtågen fått instruktioner att erbjuda insjuknade passagerare en egen hytt i nattåg. I andra tåg försöker man ordna så att platsen bredvid den insjuknade hålls tom. Rätten att resa begränsas inte.

Ervasti uppmanar passagerare som drabbas av hög feber att meddela konduktören.

Sjuka poliser

Inrikesministeriets polisledning följer med svininfluenzasituationen i de olika polisinsrättningarna. Ministeriets polisinspektör **Seppo Juvonen** säger att polisen i de värsta epidemiområdet i Norra Finland klarat sig utan att tvingas ta till specialarrangemang. I

Drabbade. Igår var 88 poliser i hela landet rapporterade sjuka i svininfluensa.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Uleåborgslän lider nio och i Lappland sju poliser av svininfluensa.

–I hela landet är 88 poliser borta ur leden. 10 väktare och 36 kontorsarbetare har också insjuknat. Det är kring 1,26 procent av hela styrkan, säger Juvonen.

Polisledningen får varje vecka uppgifter om hur många som insjuknat.

–Även om en tredjedel skulle insjukna, skulle det inte vara värre än den normala bortfallet under semestertiden.

Om epidemien blir ännu värre än det kommer personalbristen först att lättas genom arbetsskiftsarrangemang och uppskjutna ledigheter.

–I värsta fall är det möjligt att vi avstår från en del service och stänger stationer. Men vi har inte ens diskuterat de här åtgärderna. Situationen är inte så allvarlig. Vi tar endast till de här åtgärderna om situationen förvärras avsevärt. (FNB)

En del företag lättar på sjukskrivningskrav

■HELSINGFORS. En stor del av löntagarna kan på grund av svininfluensan stanna hemma utan läkarintyg. Vissa företag har till och med gett hälsovårdare befogenhet att ge upp till sex dagar sjukledigt.

På en del arbetsplatser kan de anställda stanna hemma i tre dagar utan att kontakta hälsovården. Andra arbetsgivare kräver fortfarande ett läkarintyg redan från den första

Kommuner får mera vaccin

■HELSINGFORS. Kommunernas brist på vaccin mot svininfluensa kommer att lätta den här veckan. På tisdagen anlände ett parti på cirka 150.000 doser vaccin till Finland, meddelade Social- och hälsovårdsministeriet.

En del kommuner har tvingats avbryta vaccineringen av riskgrupper för att vaccinet

sjukdagen.

Epidemin har klart ökat antalet besök på privata läkarstationer. Extra personal har kallats in och de anställdas arbetsdagar har blivit långa, rapporterar de största hälsovårdsfirmorna.

Läkarstationerna har lagt ut råd till patienter som misstänker att de insjuknat i svininfluensa på sina webbplatser. (FNB)

Kommuner får mera vaccin

tillfälligt har tagit slut.

Ministeriet försäkrar att man skickar vaccin till kommunerna så fort som möjligt. Hittills har kommunerna fått drygt 600.000 doser.

Lite drygt 2.200 fall av svininfluensasmitta har diagnosticerats i Finland men i verkligheten är antalet patienter flerfaldigt. (FNB)

blir färdig med sitt arbete. Det skulle ge mer tid att ordna om verksamheten, menar Pihko.

–Men det gick inte, säger Pihko till FNB.

Varför det inte gick fick han inget svar på. Han gissar att det hela beror på allmän nervositet. Han är förvånad över att ärendet drogs tillbaka och att hans förslag stötte på patrull.

–Jag tyckte det var ett helt sakligt förslag. (FNB)

schens styrka. Analytikerna förutspår att smarttelefonförsäljningen kommer att öka med 20–30 procent i år. Den hårdnande priskonkurrensen medför dock att vinsterna från telefonerna krymper. (FNB–Reuters)

Världen just nu

Femte dödsfallet i Sverige

■STOCKHOLM. Ytterligare en person tros ha dött av svininfluensan i Sverige. En man i 60-årsåldern i Örebro län har avlidit efter en luftvägsinfektion. Det är det femte fallet hittills i landet som är kopplat till svininfluensan.

Mannens influensa tros ha utlöst en hjärtinfarkt, som blev den direkta dödsorsaken. Ett test har visat att mannen, som inte tillhörde någon medicinsk riskgrupp, bar på influensaviruset A/H1N1.

På tisdagen anlände 500.000 nya vaccindoser till landstingen och mottagningar. Men det räcker inte, efterfrågan är långt större än tillgången. Många landsting börjar nu vaccinera skolbarn och barn mellan tre och sex år. Skåne har redan gjort det en tid och nu är det Stockholms tur.

På tisdagen avslöjades att Hammarbys bandylag gått före i vaccinationskön. Lagets läkare tog svininfluensavaccin från sitt arbete på en vaccinmottagning och gav till spelarna. **Henrik Almkvist**, chefsläkare vid Stockholms läns landsting, anser att det strider mot landstingets direktiv och fördömer agerandet. (FNB–TT)

Miljarder i felaktiga EU-stöd

■BRYSEL. Det har blivit bättre, men fortfarande går inte allt rätt till med EU-stöden.

Mångmiljardbelopp i regionalstöd borde aldrig ha betalats ut, anser EU:s revisionsrätt.

I sin årliga granskning av EU:s budget kan revisorerna konstatera att det under 2008 skett förbättringar i hur pengarna används. Det beror främst på att det inte längre är lika mycket fel inom jordbruksområdet, som står för nästan hälften av budgeten på totalt 117 miljarder euro.

–Det allvarliga är att det fortsätter att vara höga felnivåer i regionalstöden, säger **Lars Heikensten**, Sveriges representant i EU:s revisionsrätt.

–Jag tycker att man kan förstå att det blir fel, för det kan vara stora och komplicerade projekt, men jag tycker inte att det är acceptabelt.

Granskningen visar att minst elva procent av regionalstöden, vilket motsvarar minst 4 miljarder euro, aldrig borde ha betalats ut. Pengarna används exempelvis för att bygga vägar, broar och dammar eller för miljöprojekt.

I ett fall betalades pengar ut för att bygga vattenledningar från en damm. Men dammen fylldes aldrig med vatten, vilket stödmottagarna var väl medvetna om. Pengarna användes i stället för ett annat projekt som inte hade godkänts för stöd.

Även om jordbruksstöden i allmänhet nu går till mer rätt saker så kvarstår problemen för pengar till landsbygdsutveckling. Det kan vara stöd till ridskolor, hotell, turism och lite vad som helst som kan stärka landsbygden. (FNB–TT)

Nytt bombdåd i Pakistan

■CHARSADDA, PAKISTAN. Minst 25 personer dödades när en bilbomb exploderade i en livlig trafik korsning i staden Charsadda i nordvästra Pakistan på tisdagen, rapporterade den pakistanska polisen. Självmordsattacken är den tredje attacken i nordvästra Pakistan på tre dagar.

Bilen med sprängämnen sprängdes i luften på en väg kantad med stånd som sålde frukt och juice.

–För närvarande har vi 25 döda, sex av dem barn, sade doktor **Zulfiqar Ahmad** till AFP på sjukhuset i Charsadda.

–Vi har ytterligare 42 skadade. Sex allvarligt skadade har förts till Peshawar.

Charsadda ligger 20 kilometer nordost om Peshawar. En polistjänsteman bekräftade att antalet döda stigit till 25 och att alla offer vara civila.

Talibantalesmannen **Azam Tariq** sade i telefon till AFP från okänd ort att talibanerna tänker fortsätter attackera städer. (FNB–AFP–Reuters)

Tusentals postlådor byts ut

■STOCKHOLM. 3.700 brevlådor, som i år satts upp över hela Sverige, måste sannolikt tas ned och ersättas med nya. Skälet är att de sitter för högt – funktionshindrade har svårt att nå upp och posta sina brev.

–Det har varit många som haft synpunkter på den här postlådan. Vi sätter oss nu ner tillsammans med handikapporganisationen DHR för att se hur vi kan lösa det här, säger **Per Ljungberg**, presschef på Posten, till Sveriges Radio.

Posten kan inte ännu säga när de nya lådorna ska börja sättas upp. Inte heller vill man tala om hur mycket de tusentals otillgängliga postlådorna har kostat. (FNB–TT)

Krypskytt i USA avrättas

■WASHINGTON. Krypskytten **John Allen Muhammad**, som höll Washington-regionen i skräck år 2002 då han sköt ned 10 människor, avrättas natten till onsdag.

Muhammads advokater harde vädjat till USA:s högsta domstol att skjuta upp avrättningen medan de utreder om domen mot honom är grundlagsenlig.

–Vådjan förkastas, tillkännagav högsta domstolen dock på måndagen.

Muhammad kommer således att avrättas genom en giftinjektion i delstaten Virginia natten till onsdagen.

Muhammad dödade vart och ett av sina offer med en enda kula som han avfyrade med ett kikarförett långdistansgevär under en period på tre veckor då han terroriserade Washington. Han spårades till slut upp av den federala och lokala polisen i en intensiv och utdragen jakt. (FNB–AFP)

Ekenäs bb ströks från föredragningslistan

HELSINGFORS. Styrelsen för HNS behandlade inte stängningen av Ekenäs förlösningssavdelning på tisdagen. Vd:n **Kari Nenonen** drog tillbaka ärendet.

På de borgerligas gruppmöte innan ärendet skulle behandlas hade Centerns **Jukka Pihko** föreslagit att stängningen skjuts upp.

Nenonen säger till FNB att

Ekonomi

Mobilmarknaden förutspås växa igen

HELSINGFORS. Den globala mobilmarknaden väntas börja växa på nytt under det pågående kvartalet, förutspår analytiker som nyhetsbyrån Reuters intervjuat.

Julförsäljningen väntas dra upp försäljningssiffrorna till tre procent över fjolårets nivå. Slutspurten räcker dä-

remot inte till för att lyfta hela årets försäljning på plus. Analytikerna förutspår att siffrorna för hela året blir

remot inte till för att lyfta hela årets försäljning på plus. Analytikerna förutspår att siffrorna för hela året blir

en nedgång med sju procent.

Mobilmarknaden började krympa för ett år sedan då julförsäljningen kollapsade. Med andra ord speglar tillväxtsiffrorna till stor del fjolårets svaga försäljning.

Smarttelefonerna är bran-

Stornäset – en allmänning? Rättssäkerhet i Finland

■**Stornäset**, som hör till Kastelholms kungsgård, ägs av landskapet Åland. Det ägs av oss alla som bor och verkar - och betalar skatt - här.

Stornäset kan karaktäriseras som den typ av ”allmänning” som statsvetaren, ekonomiforskaren **Elinor Ostrom** har undersökt. För sin forskning tilldelas hon i år Nobelpriset i ekonomi, ”för hennes analys av ekonomisk organiserings, särskilt samfälligheter”.

Elinor Ostrom har utmanat den konventionella uppfattningen att gemensam egendom ofta missköts och därför antingen borde privatiseras eller regleras av centrala myndigheter.

Hon har med sina kolleger samlat över fem tusen exempel på att lokal förvaltning av gemensamma resurser, såsom

fiskebestånd, vattentäkter, skogar och sjöar, är möjlig och uthållig. Då hon studerat allmänningar som inte överutnyttjas, t ex schweiziska alpängar eller svenska fiske-skyddsområden, har hon visat att tillit är botemedlet mot att aktörer agerar kortsiktigt eller egoistiskt.

Många studerar nu hennes forskningsresultat för att hitta ledtrådar till hur vi skall kunna hantera aktuella utmaningar som klimatfrågan eller överfiskningen i världshaven. Det är hoppfullt. Ostrom menar dock att självorganisering fungerar bäst i mindre samfund med högst 10.000 till 15.000 medlemmar.

Nyckelord är en demokratisk och öppen besluts-situation och förekomsten av socialt kapital, det vill säga

förtroende och ömsesidiga nätverk.

Talar hon om Åland?

Förvaltningen och nyttjandet av allmänningen Stornäset berör i första hand de närboende, representerade av Kastelholmsnejdens byalag. Det är en viktig fråga för Sunds kommun som är i färd med att i demokratisk och lagstadgad ordning revidera en delgeneralplan för området. Men alla bosatta i landskapet som söker rekreation i naturen (scouter, båtfolk, bärplockare, motionärer, hundrastare, mormödrar på knoppsafari med barnbarnen) är delägare och intressenter.

Att utan dialog privatisera allmänningen Stornäset och överlåta den till en begränsad grupp som utesluter övriga

användare är inte särskilt insiktsfullt.

Kan landskapsregeringen kanske studera några av Elinor Ostroms 5.000 goda exempel och ta till sig lärdomar, eller skall Stornäset bli det exempel där man inte lyckas förvalta en allmänning till allas bästa?

Jag tycker att Ostroms forskning, och det faktum att hon får Nobelpriset i ekonomi, är verkligt goda nyheter. Hennes resultat är både begripliga och betydelsefulla för våra tankar om framtiden.

Det är inte överraskande att ämnesvalet är en kvinnas. Jag uppmanar alla att följa med prisutdelningen den 10 december och dra sina egna slutsatser.

Gunda Åbonde-Wickström

■**Vad ska** man ta sej till då det inte går att göra en brottsanmälan och slippa på ett förhör om vad saken gäller. I den finska grundlagen står: var och en finländsk medborgare har rätt att utan dröjsmål bli hörd av myndighet i sin sak.

Nej då sitter en jourkonstapel och säger efter att ha tagit emot personuppgifter att han ska titta i lagboken och ta kontakt per telefon. 2 veckor går, ingen kontakt. Jag går dit och hör, då en annan konstapel som säger samma sak.

Då har ju vem som helst blivit sur i ögat och går till en överordnad polisman som säger att: så här går det till nu för tiden då inga folk finns tillräckligt och resurser på annat sätt.

Lyckas man komma på förhör och ens sak går vidare mot åklagare kommer ytterligare en medlare in i bilden som har ett antal månader på sej att medla mellan parterna.

Går saken sen vidare till åklagaren så kastar denna högt stående tjänsteman ett öga på saken och med delar att det inte i detta fall finns skäl att väcka åtal på grund av annars stor arbetsbörda samt brist i bevisföring och jäviga vittnen möjligen. Ärendet kastas i soptunnan.

Rättssäkerhet = NOLL. Så har Finlands Inrikesministerium trampat på den enskilde medborgarens rättigheter att dennes sak urvattnas under lång behandlingstid för att utmynna i ingenting alls. Detta kanske inte händer på Åland ännu men i en storkommun som Raseborg har detta redan hänt många gånger och kommer att hända så länge som inrikesministeriet bantar på tingsrätter, tar bort åklagare, förstörar polisdistrikt

Finlands Inrikesministerium har trampat på den enskilde medborgarens rättigheter så att dennes sak urvattnas under lång behandlingstid för att utmynna i ingenting alls, menar insändarskribenten.

samt drar ner bemanning per station.

Samma är det med nödcentraler. Antalet minskar men antalet operatörer på stationerna som kan minst de två grundlagsrättsliga språken ökar inte, vilket är livsfarligt för svenskspråkiga i landet. När man anställer operatörer står inget om att man måste kunna svenska utan endast nöjaktiga kunskaper är önskvärda. Flera personer har redan dött då ambulanser skickats till fel adresser.

Den enskilda människan i Finland är i händerna på toltal inkompetenta personer. Helst borde man vara gift med en läkare, barnen borde vara utbildade poliser och sjuksköterskor. Man bör bo granne med åklagaren som man kan påverka att ta upp ens eventuella ärenden och nära ett större sjukhus med adress som inte kan missuppfattas av en operatör från Peräseinäjoki som inte kan svenska.

Kurre i Jurmo

Turlista försvårar för ryttare!

■**Skärgårdens** barn och ungdomar har inte samma möjligheter till stimulerande och utvecklande fritidsaktiviteter som de unga på fasta Åland. Men ridmöjligheter, det har vi i alla fall! På Karins Ridskola på Föglö har skärgårdsungdomar möjlighet att utöva sitt intresse, dessutom med en lärare som är mycket kunnig och pedagogisk. Att fara och rida betyder mycket för många.

Hos Karin rider grupper från Sottunga, Kökar, Brändö och Kumlinge. Ryttarna ska ta sig från färjefästet i Överö vidare till ridskolan, rykta och rida och sedan tillbaka till färjan. Det är knappt om tid, man har omkring en timme på sig på ridskolan om man kommer från Kumlinge. Ibland mindre. Det finns alltså

För skärgårdsunga. Hos Karin rider grupper från Sottunga, Kökar, Brändö och Kumlinge, skriver SKUNK.

ingen extra tid att sitta och vänta på Embarsundsfärjan.

Vi är rädda för att Embarsundstrafik på turlista gör att de ridintresserade i skärgården inte kommer att kunna

åka och rida eftersom tiden blir alltför knapp.

Karins Ridskola är ett föredömligt exempel på ett företag som förenar barn och unga från olika skärgårdskommuner. Det skulle

vara mycket sorgligt om verksamheten omöjliggörs av dåliga kommunikationer och kombinationer.

SKUNK, intresseorganisationen för ungdomar i skärgården

► MÖTEN

Ålands kommunalanställda r.f. JHL avd. 214

HÖSTMÖTE

måndagen den 23 november 2009 kl. 19.00
i föreningslokalen
Norragatan 26/1 M:hamn

- Stadgeenliga mötesärenden
- JHL:s branschchef och viceordförande Jarkko Eloranta medverkar
- Diskussion
- Smörgåstårta

Alla medlemmar hjärtligt välkomna.

Styrelsen

► MÖTEN

Ålands Hästavelsförening r.f.

höstmöte

onsdagen den 25 november kl. 19.00 på travbanan, toto-café

- Stadgeenliga ärenden
- Historiken presenteras av författarna
- Servering med trevlig samvaro

Välkommen!

Styrelsen

Använd reflexer!

■**Du** som var ute och gick på Getavägen, i närheten av Kroklands vägskäl, måndag kväll vid 19-tiden, med bara en liten fjuttig reflexbricka. Var glad att du lever. Det är jag

Jag mötte en bil precis samtidigt som jag mötte dej. Jag hann bara se en mörk skugga och ett litet blink från din fjuttiga reflexbricka. Det gick klart tack vare att jag alltid försöker hålla så nära mittlinjen som möjligt när jag kör i mörker.

Hjärtat har fortfarande en bit kvar innan det är nere på sin rätta plats.

Chrisse

Att föredra. Med reflexväst syns man bättre än med bara en reflexbricka.

Foto: ERKKI SANTAMALA

Just nu har vi ledig kapacitet i cykelverkstaden

Passa på och gör "våröversynen" redan nu!

Prisexempel

Allmän översyn + smörjning 20,-

tel 14 950 Skarpansv. 28
Öppet: må-fre 9-17
lör 10-14

► ÖVRIGT

Hantverksjobb utföres

Bygg, snickeri, målning

Tel 0457 344 1214

Annonsera i den tidning du själv läser!

DO bröt inte mot lagen

–men följde inte praxis

Det var inget brott mot självstyrelselagen av Ålands DO att skicka ut information på flera språk.

I mitten av augusti skickade diskrimineringsombudsmannen **Veronica Larpes-Papadopoulou** ut information om myndighetens verksamhet till samtliga hushåll och företag på Åland. Texten var författad på svenska, finska och engelska.

Efteråt meddelade landskapsregeringen Larpes-Papadopoulou att allmän samhällsinformation som skickas ut ska författas enbart på svenska.

Förvaltningschef **Arne Se-lander** begärde att språkrådet ska diskutera och ge synpunkter på landskapsregeringens beslut.

Förhindra oklarheter

Språkrådet konstaterar i en skrivelse att utskicket av broschyren på flera språk i sig inte strider mot självsty-

Hemsidan. Språkrådet har yttrat sig om DO:s flerspråkiga information.

relselagen eller någon annan lag. ”Däremot kan detta förfarande anses strida mot en till synes rådande praxis att samhällsinformation från landskapsregeringen författas endast på svenska”.

Med hjälp av skriftliga instruktioner går det att förhindra framtida oklarheter, föreslår språkrådet. Genom att förvaltningschefen alltid

kontakts i förväg kan man diskutera om det är motiverat att ge annan än svensk-språkig information.

”Förvaltningschefen kan efter eventuell konsultation med ansvarig politiker besluta om det finns anledning att tillåta en avvikelse från huvudregeln att landskapsregeringen ger information enbart på svenska”. (ak)

Seminarium om Östersjöstrategin

■Fredagen den 20 november klockan 13-15.30 ordnas ett seminarium om EU:s Östersjöstrategi på Stadsbiblioteket.

Sveriges general-konsul på Åland **Bertil Jobeus** öppnar se-

minariet med att tala om Sveriges ordförandeskap i EU. På plats finns också departementssekreterare **Marcus Öhman** från Jordbruksdepartementet.

Mikael Wenn-

ström, vattenbiolog vid landskapsregeringen informerar om hur strategin kan påverka Åland. Deltar gör också **Lennart Isaksson**, viceordförande vid Ålands handelskammare och tidigare ordförande i Ålands vattenförening. (ak)

→ visitaland.com

Välkommen till Ålands Turistförbunds höstmöte

Onsdag 25 november kl. 18.30–21.30 i stensalen på Ulfby Gård

Program:

- Välkomstglögg
- Stadseenliga ärenden inkl. verksamhetsplan 2010
- Namnbyte till Visit Åland
- Ålands Turismpris 2009
- Mustig höstsoppa med ostsnittar
- Näringsminister Jan-Erik Mattsson informerar om turismstrategins status
- Tomas Björkroth från Branding Scandinavian Islands och Martti Nilsson från cykelprojektet Archipedalo informerar
- Presentation av förnyade visitaland.com

Anmäl er senast **torsdagen den 19 november** per tel. 24 000 eller e-post info@visitaland.com. Om du saknar bil så kan vi ordna samåkning, meddela vid anmälning. Meddela även eventuella dieter/allergier. Tillställningen är gratis för ÅTFs medlemmar.

Koncentrera dig!

Har du dina bank- och försäkringsaffärer utspridda? Samla allt i samma låda. Det lönar sig!

Som OP-bonuskund får du bonus på både lån, besparingar och betalningar med OP-Visa. Ju mer ärenden du har desto mer bonus får du. Det finns ingen övre gräns. Välkommen.

www.andelsbanken.ax
tel. 6330*

Andelsbanken
FÖR ÅLAND

onsdag 11 november

ÅLANDSKANALEN

KI 18.30, 19.30, 21.30, 22.30, 23.30

Nyheter och Sport.

ÅLANDSKANALEN

KI 19.00-19.20.

Pressens makt. Erik Fichellens, en av Sveriges mest respekterade journalister talar om hur tidningar och tv sköter sitt uppdrag. Har pressen för stor makt?

ÅLANDS RADIO 91.3 MHz

6.45-9.00 Gomorron. Med Kjell Brändström.
6.45 Beträktelse. **6.55** Ålandsnytt. **7.00** Aktuellt. **7.30** Ålandsnytt. **8.00** Aktuellt. **8.30** Ålandsnytt. **9.00-11.30** Förmiddax. Med Ann-Christine Karlsson. **9.00** Dagens väder. **9.15** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **9.30** Ålandsnytt. **9.40** Musik för öppna öron. **10.30** Ålandsnytt. **10.33** Djur och natur. **11.30-13.00** Lunchdax. **11.30** Ålandsnytt. **11.45** Sportnytt. **12.00** Aktuellt. **12.10** Musik. **12.15** Kulturen. **12.30** Gomorron. **12.55** Ålandsnytt. **13.00-16.00** Vardax. Med Tom Wiklund. **13.01** Lyssnarnas önskemusik per mess och mail. **13.55** Ålandsnytt. **14.00** Rätt skall vara rätt. **14.55** Ålandsnytt. **15.00** Firardax. **15.55** Ålandsnytt. **16.00-18.00** Åland i dag. Nyhetsmagasin med reportage, intervjuer och debatter. Med Emelie Svedjer. **16.00** Aktuellt. **16.15** Arena. En aktuell makthavare intervjuas om aktuella frågor. Även lördag 11:00. **16.55** Ålandsnytt. Även 18:55. **17.05** Sportnytt. Även 19:05. **17.10** Åland i dag fortsätter. **17.55** Ålandsnytt. Även 19:55. **18.00-21.10** Kvällsdax. Dagens bästa i repris. **18.00** Aktuellt. **18.05** Kulturen. Repris. **18.20** Gomorron. Repris. **18.55** Ålandsnytt. Repris från kl. 16:55. **19.05** Sportnytt. Repris från kl. 17:05. **19.10** Åland i dag. Repris från kl. 16:15. **19.55** Ålandsnytt. Repris från kl. 17:55. **20.00** Åland i dag. **20.45** Låshörnan: Vägen från Stormskäret. **21.00-21.10** Beträktelse.

 Se det med egna ögon
www.24.ax

16.25 Eurojakten [603817]

16.50 Nyheter [8967633]

16.55 De vackra och de djärva [3173966]

17.20 Vad ska vi äta i dag? [8957256]

17.25 Emmerdale [6312256]

18.25 Dagens jobb! [4410169]

18.30 R.u.m [279904]

19.00 Sjuans nyheter [709140]

19.20 Dagens väder [979343]

19.30 Dolda liv [923188]

20.00 45 minuter [619512]

21.00 CSI [678527]
Amerikansk polisserie.

21.55 Viking Lotto och Joker [4015430]

22.00 Tians nyheter [164053]

22.15 Dagens väder [5324782]

22.20 Resultatutran [495986]

22.30 Rekkakuskit jällä [627527]

23.30 Myytinmurtajat [3187091]

0.35 Tredje stenen från solen [8989893] Amerikansk komedi-serie. Maktgalna Dick.

1.05 Eurojakten [4258247]

2.05-5.30 MTV3 Chat [95180265]

www.contura.se

CONTURA 550
Kampanjpris 1.590,-
med valfri överdel
SPARA
upp till
260,-

Sveriges populäraste braskamin

CONTURA 580
Kampanjpris 1.690,-
med valfri överdel
SPARA
upp till
260,-

Lättplacerad kamin på snygg pelarfot

CONTURA 655
Kampanjpris 1.890,-
med valfri överdel
SPARA
upp till
460,-

Kaminen för det större rummet

CONTURA 655A
Kampanjpris 2.290,-
med valfri överdel
SPARA
upp till
436,-

Stora sidoljus och sidor av aluminium

STRÅLANDE
tider för dig som vill
SPARA

Använd
HUSHÅLLS-
AVDRAGET
till installationen

JUST NU
KAMPANJ-
PRISER

CONTURA 550A
KAMPANJPRIS 1.790,-
SPARA 400,-
550A med aluminiumsidor och
topp i rostfritt

Ingår i **NIBE**

Contura
Gå in på www.contura.se och hitta närmaste återförsäljare. Välkommen!
Hus & Fritidscenter
Uppgårdsvägen 3, tel 14 554

VI PÅMINNER!

Rosella charteravgång torsdag 12.11.
**Ordinarie avgångar Mar–Kap kl. 16.00
samt Kap–Mar kl. 19.00 utgår.**

Åter enligt normal turlista fredag 13.11.

MED VÄNLIG HÄLSNING
VIKING LINE
www.vikingline.ax

www.volvocars.fi

VOLVO MARKNAD PÅ LÖRDAG

**FÖRMÅN
UPP TILL
1.500 €**

**VOLVO V50 DRIVE
FRÅN 27.108,29 €**
+ lev. kostn.

**V50 DRIVE UTRUSTNINGSFÖRMÅN VÄRD
UPP TILL 1.500 €: T.EX. KINETIC ENDAST
420 €!** Erbjudandet gäller ett begränsat parti bilar.

+ 40.000 PLUS-POÄNG
Plus | **FINNAIR**

Den som köper en ny Volvo C30, S40 eller V50 DRIVE start/stop får nu på sitt konto 40.000 Finnair Plus-poäng. Du kan söka Plus-förmåner på önskade resmål, t.ex. en tur/retur-flygbiljett till Europa!

VOLVO BILFINANSIERING
Gäller modellerna Volvo C30, S40 och V50 (nya bilar) under Volvo Marknaden. Fråga mera!

LÖRDAG KL. 11-14

VOLVIA FÖRSÄKRINGSERBJUDANDE 1:Å ÅRET AVGIFTSFRITT
Volvias trafik- och helkaskoförsäkring ingår för ett år i bilens pris (inkl. inlösen-skydd; krockskyddets självrisk 400 €). Förmånen gäller ett begränsat parti bilar i modellserien V50 under Volvo Marknaden.
Förmån värd upp till 1.000 €!

Nya Volvo V50 DRIVE, från: pris exkl. bilskatt 22.600 €, bilskatt 4.508,29 €, totalpris 27.108,29 €. EU-komb. 3,9 l/100 km, CO₂ 104 g/km. **Volvo Avtal från 41 €/mån.** (3 års avtal, 20 000 km/år).

MOTOR • COMPANY
BILHUSET I MARIEHAMN
MOTORCOMPANY Bilhuset i Mariehamn, tel. *5252
Tom Enestam 525 303, Tony Sommarström 525 309
Bilförsäljning öppen vardagar 9.00–17.00, lördagar 11.00–14.00

www.motorcompany.ax

” Jag blev vaccinerad mot svininflu-
ensan ikväll, måndag. Jag måste
bara berömma hur effektivt och
snabbt allt gjordes.

MESSARE

Naturbruksutbildning erbjuds på nytt sätt

■**Den åländska** jordbruks-
näringen skall fortsättningsvis
tillföras den kompetens och de
utbildningsplatser den behöver,
men den kommer att erbjudas
på ett annat sätt. Det här är
en av flera strukturella föränd-
ringar som föreslås i budgeten
för 2010.

Redan i tillägsbudgeten
för 2009 slog lagtinget fast att
kostnaderna för Ålands natur-
bruksskola var för höga i för-
hållande till antalet studerade
och uppdraget är att presentera
det mest förmånliga sättet att
erbjuda naturbruksutbildning.

Naturbruksskolan har under
många år kämpat för att attrahera
våra ungdomar. Upptagningsområdet
bedöms vara för litet för att fylla
hela undervisningsgrupper.
Efterfrågan av utbildning tenderar
bli mera i form av kortare kurser
än hela gymnasieutbildningar.
Orsakerna kan vara att gymnasie-
ungdomarna är för unga vid avslutad
utbildning. Finns det ett företag inom
familjen är det sällan dags för
generationsväxling redan då.
De åländska jordbruken har
heller inte så många heltidsarbets-
platser.

Under tidigare perioder har
det funnits medel nog för att
tillåta utbildningar att starta
trots få studerande och man
har även tillmötesgått och låtit
undervisning ske med få elever
när det schemamässigt varit
svårt att få ihop tillräckliga
grupper. Sådana ekonomiska
utrymmen har vi inte längre.
Det är nödvändigt att tillse
att resurserna används optimalt
för att kunna erbjuda våra ung-
domar ett mångsidigt utbud av
studieplatser med hög kvalite.

Landskapsregeringen kom-
mer som sagt att fortsättnings-
vis tillse att näringsens utbild-
ningsbehov tillgodoses.
Landskapsregeringen avser
att erbjuda naturbruksutbild-
ning i form av läroavtal i de
fall det finns endast enstaka
studerande per år. Då kom-
mer studerande att arbeta som
lärlingar i ett åländskt jord-
bruksföretag och läsa relevanta

I motvind. Naturbruksskolan har under många år kämpat för att attrahera våra ungdomar. Upptagningsområdet bedöms vara för litet för att fylla hela undervisningsgrupper, skriver utbildningsministern.
Foto: ERKKI SANTAMALA

kurser i våra gymnasialstadie-
skolor och erhålla en fullvärdig
gymnasieutbildning.
Varje år fattas beslut kring
vilka utbildningar som skall
starta inkommande läsår sam-
tidigt förs en plan upp för de
två kommande åren. Beslutet
fattas efter att beredningen
skapats sig en bild av vad
våra grundskoleungdomar är
intresserade av kombinerat
med bedömningar av hur
arbetsmarknadsläget kommer
att se ut under de kommande
tio åren.

Under nästa läsår kommer
en årskurs vid naturbruks-
skolan att avsluta sina studier
samtidigt som en ettårig
yrkesstart för elever som inte
har tillräckliga poäng att bli
antagna till treårig utbildning
samt en ettårig vuxenutbildning
inom lantbruk och företagande.
Vuxenutbildningen som
brukar erbjudas vartannat år
kommer i fortsättningen att ar-
rangeras av en annan aktör. Vi
utreder olika alternativ.

Inom den traditionella gym-
nasialstadieutbildningen har
naturbruksutbildningen många
samordningsmöjligheter med
andra gymnasialstadieutbild-
ningar så som byggnads-, verk-
stads-, hotell och restaurang
och olika företagsekonmiska
kurser. Under läsåret 2010-
2011 skall arbetet fortsätta med
att ta fram en modell för hur
denna utbildning skall erbjudas
i samarbete mellan de åländska

gymnasialstadieskolorna och i
till de delar vi inte kan erbjuda
delar av utbildningen själva så
skall vi söka samarbete med
utbildningar i våra närregioner.
För att förverkliga utbildningen
behövs fortsättningsvis samar-
bete med de åländska företa-
gen.
Naturbruksskolans fastig-
het är en resurs för hela vår
gymnasialstadieutbildning.
Vi har inlett och kommer
under 2010 att fortsätta att se
över vilka utbildningar inom
gymnasialstadiet som behöver
tilläggsutrymmen och bedömer
hur vi skall göra rockader för
att undvika fler kostsamma
utbyggnader.
För att använda våra resurser
optimalt har vi att beakta ett
visst antal ungdomar som be-
höver utbildning, ett samhälle
som behöver kompetens, olika
byggnader som tillsammans ger
ett antal kvadratmeter till vårt
förfogande samt en begränsad
påse med pengar.

Naturbruksskolan utgör
idag en del av Ålands lands-
bygdscenter som fortsätter att
utvecklas. Flera verksamheter
planeras redan till området.
Naturbruksskolans lokaler,
till den del de inte behövs
för gymnasialstadieutbild-
ning kommer att behövas för
administrationen som idag är
trångbodd.

Britt Lundberg (c)
Vice LANTRÅD med ansvar för
utbildning och kultur

Bönderna – jordens salt

■**Barbro Sundback** talar
för sitt, och det skräet har
jag tillhört i 50 år. Det är ett
orättvist påhopp mot bön-
derna hon gör! Jag har varit
bonde sedan jag var 45 år,
hon vet inte vad hon talar
om – hon skulle behöva vara

bonde i några år, sedan kan
hon uttala sig!

Som bonde var vi aldrig lediga,
jobbet engagerar dygnet runt och
året runt. Vi var lyckliga med vår
lott och klagade aldrig. Men det
är de unga bönderna man ska

satsa på, som moderna männis-
kor vill de också vara lediga. Nej
Barbro, testa på att vara bonde
så du vet vad du talar om och
inte bara tar ett parti!
Bönderna, jordens salt! Var
rädd om dem.

Vanja Palmroos

debatt

MESSA NYAN

Sänd SMS/MMS till 0457-3234444

■ Livsforskaren! Skönt att det
fins andra som inte "köper" allt.
0457.

■ Jag blev vaccinerad mot
svininfluensan ikväll, måndag. Jag
måste bara berömma hur effektivt
och snabbt allt gjordes. Dessutom
var personalen jätteglad – jag
blev på gott humör bara för det.
Dyrgt en halv timme inne och allt
var klart, mer än 130 personer var
före oss när vi tog våra kölappar!
Bra jobbat! **Dam 50 plus.**

■ "040", jag är fullt medveten
om att supandet och drogandet är
mycket mer utbrett än vad många
vill tro. Särskilt svårt har det varit
för våra politiker att inse att det
inte längre bara är en "liten klick"
som sitter fast i drogtrasket. Dom
kanske har börjat vakna nu ska
vi hoppas. Droger är inget
som man i allmänhet vill
befatta sig med. Det är lite
"smutsigt" och inte
så rumsrent som till
exempel kultur, väg-
byggen och annat.
Det är bara när det
drar ihop sig till
val som någon för
det på tal. Av den
anledningen anser
jag ändå att inte
någon som sitter på
en "högre nivå" ska
behöva byta eller bli
av med sitt jobb för att
den personen inte får den
hjälp den behöver till sitt
eget missbrukande barn. **040.**

■ 040, ens barn kan börja
missbruka droger när som helst
idag. Oberoende av om föräldern
jobbar högt eller lågt. Man kan
inte heller plötsligt tvingas sluta
jobba på grund av det. Hur bra
man än har tagit hand om sina
barn kan dom ändå börja med
sprit/drogmissbruk. Otroligt nog.
"Felet eller skulden" står inte
alltid att sökas hos föräldrarna,
även om det ibland kan vara så.
Fokusera på vad du själv kan
göra för att bidra med hjälp när
du förstår att hjälp behövs. Lycka
till! **040.**

■ Tehys vice ordförande säger
att det är omöjligt att uppfylla LR
krav att alla Landskapsanställda
skall spara. Att permittera Tehys
medlemmar i två veckor går inte,
men att strejka i flera månader
gick bra då det gäller att få mer
lön. **0457.**

■ A Orre: tag bort dina skygg-
lappar och lyft på blicken så att
du ser något annat än din egen
navell! Skrattretande angående
Nylands Brigad! **040.**

■ Till "väninnan". Varför gick
du inte fram direkt och frågade

vad han sysslar med? Det skulle
jag ha gjort. Med hänsyn till din
vän skulle du inte ha "blundat".
040.

■ Saknar LIDL! Vad hände
egentligen?! **040.**

■ Läste nyss att staden
uppmuntrade folk att söka tillstånd
att anlägga båtbygga på allmänt
område. Det är det sämsta man
kan göra ifall Mariehamn fortsät-
tningsvis ska låtsas vara den mest
strandöppna kommun på Åland. Vi
har redan bryggor där båtinnaha-
varna gapar och härjar med folk
som är närmare än 20 meter ifrån
bryggan. Det här är att täppa till
stränderna ordentligt. **040.**

att hålla på med sånt här elände.
040.

■ Applåder till Karlström
och Sundback för att de belyser
den orättvisan avbytarsystemet
innebär. **040.**

■ När alkoholen börjar verka
då försvinner vettet. **Drabbad.**

■ Kompisar är såna som inte
försvinner när dom behövs och
svänger ryggen åt en när de blir
lite tuft! Såna vänner klarar jag
mej utan! Tack. **0457.**

■ Vore min partner otrogen
skulle jag ta reda på varför inte
jag duger längre, och åtgärda.
Men helst skulle jag inte vilja veta;
han kommer nog tillbaka när det
inte är spännande längre! **0457.**

■ Örhänge upphittat på Tipset-
tan förra veckan. **040.**

■ Hur många ton avgaser
kommer att belasta miljön under
Svibybrons ombyggnad ? Kilome-
terlånga köer på båda sidor alla
dagar och alla på tomgång.
Det fanns en annan lösning
varför valdes inte det? Jag
vill ha svar på det! **0457.**

■ Skitprat att
man blir förgiftad av
c-vitamin. Kroppen
tar det den behöver
sen kissar man ut
överflödet. **0457.**

■ Vilken "040"
svarar Fridens liljor
då? **040.**

■ 0457! Jo, det kan
man, om man inte vet om
det! **0457.**

■ All tävickning och fotarbete i
hurpna frottéstrumpor på Beta-
niamötet undanbededs tack! **Mvh
Margit & Elsa.**

■ Alla hundägare, plocka upp
hundbajset efter er! Nu när snön
kommer brukar det bli ännu värre
och ni tänker "det som göms i
snö...". **Fotgångare.**

■ Jaha? Gamle kompis stick
och brinn du! Var f-n var du när
jag behövde stöd som mest?
Kom inte och kalla mej kompis!
Hycklare, vill inte ha med såna att
göra! Kom inte och klappa mej på
ryggen och säg att det är strongt
gjort! Börjar bli arg på lismande
skithögar. **0457.**

■ Vad är poängen att ta bort
tjänster om man har samma antal
anställda kvar ändå? **0457.**

■ Motivet till rånet var pengar!
0457.

NYANS ROS

...och hjärtligt tack för uppvaktning-
en och för presenterna på farsdag till
Elisabeth, Ingaliil, Börje och Brita
från **Pappa Ernst.**

HÄLGE

ZITS

”Att kunna mycket om litet och så flyktigt att nästan ingenting fastnar medför i längden en ytlighet som också påverkar den personliga mognaden.

THOMAS ANDERBERG I DAGENS NYHETER

Annika Allena Annika Kullman

Vi var nio år och belagda med munkavle

En dag när vi kom till skolans matsal för att äta lunch satt lärarna helt sonika iklädda stora hörselskydd. ”Vi protesterar i dag”, sade de. ”Vi protesterar mot att det är ett sånt oväsen här inne.” Därefter var det bara att finna sig i att sitta tyst. Jag minns ljudet av besticken mot tallrikarna och skrapet av stolar mot golvet. Jag hade fått en ny kattunge som jag ville berätta om. Genast, nu, jag kunde inte vänta. –SCHHSSSS!

Läraren spände ögonen i oss. Vi var nio år och belagda med munkavle under måltiderna. Men bordsbön bad vi. ”Tack gode gud för maten, amen.” Eller: ”I Jesu namn till bords vi gå, välsigne Gud den mat vi få, amen.” Fast vi mimade alltid ett något okristligt i stil med: ”Tack för maten den var god, hälften spydde, resten dog.”

Jag minns att min första klassfröken ofta hade en blå angorakofta på sig. Hon uppmuntrade oss att göra det vi hade lätt för. Jag har kvar ett kort jag fick av henne med uppmeningen ”Fortsätt att skriva”. Det gjorde jag. Hon hade en vacker handstil.

För rättvisans skull bör påpekas att de flesta lärare var bra. Riktigt bra till och med. Men när ämnet avhandlas vid Nyans lunchbord visar det sig att det är de sämre lärarna man minns bäst.

En av mina lärare målade vid ett tillfälle en prick på svarta tavlan. Sedan fick en bråkstake stå tio centimeter från tavlan och titta på pricken resten av timmen. Jag minns att hans öron lyste röda. Vi andra tyckte synd om honom, kände redan då att det inte var okej.

En annan lärare målade en bomb på tavlan. Om vi var högljudda suddade han ut en del av stubinen.

–Snart smäller det, sade han. Snart smäller det.

Om vi var tysta en stund förlängdes stubinen. Jag tror att bomben hade en glad mun om vi var snälla och en arg om vi bråkade, men kanske är det en efterhandskonstruktion. Jag vet inte.

Men jag vet att vi var rädda för bombmannen.

I högstadiet fick vår klass epitetet ”den värsta hittills”. En salig blandning av starka personligheter, barnslighet, envishet, intelligens, bångstyrighet och mycket spring i benen var det.

Lärarna hade lite olika taktik för att stävja oss. En av dem grät. En annan körde kompisgrejen. En tredje satte helt enkelt de jobbiga eleverna längst bak i klassen och ”de som ville lära sig något” längst fram. Själv hamnade jag framför katedern, mitt 14-åriga jag tyckte det var pinsamt men jag hörde åtminstone vad läraren sade.

Till sist togs beslutet att splittra klassen i två delar. Halvorna införlivades i sin tur med en annan, mer lätthanterlig klass. Det var en lättnad. Och de stökigaste av de stökiga, de som bara inte kunde samla sig under de första darriga tonåren, har det gått fint för i livet.

Och säkert har lärarna glömt oss vid det här laget. Gott så. Men vi glömmar aldrig våra lärare.

Folkbildare. Janne Holmén kommer med viktiga tankeställare i sin senaste uppsats, om åländsk historieskrivning och politik. Bilden är tagen vid ett tidigare tillfälle. Foto: ERKKI SANTAMALA

En historia finns inte, nog många historier

I gårdagens Nya Åland skrev kulturredaktör Jan Kronholm om historieforskaren Janne Holméns uppsats ”Vikingatid och medeltid i åländsk historieskrivning”.

Holmén visar där hur synen på historien anpassats till politiska konjunkturer, och hur man genom tiderna valt både tidsepok och utgångspunkter i historien beroende på vad man velat påvisa.

Det är kanske ingen som är förvånad över att historieskrivning använts för att tjäna stundens syften. Så har alltid skett. Härskare har gett sig själv lysande genealogier. Folk har spårat sitt ursprung till de allra mest efterlängtade källor. Bevis-soppor har kokats på mycket tunna spikar.

Ändå är det befriande smart och ärligt när en åländsk forskare som Holmén gör sig besväret att visa **hur** historieskrivningen tjänat politiska syften, inte minst för att det ger oss en fingervisning om hur samma processer kan se ut i dag.

Det vore nämligen blåögt i allra högsta grad att anta att sådana omskrivningar och omtolkningar av historien inte skulle ske i dag. Även dagens historieforskare, debattörer, politiker och journalister intresserar sig för historien som ett medel, som ett sätt att förklara nutiden. När man söker förklaringar fastnar man gärna för sådant som ger det.

Ta till exempel dagens strävan efter en starkare åländsk självstyrelse, ekonomisk såväl som politisk. Hur söker man stöd för det i historien? Hur motiveras lösrivningen från Finland?

Naturligtvis genom att betona kontakterna västerut, den språkliga samhörigheten med Sverige, det stora avståndet till Helsingfors. Och detta på bekostnad av den historiska betydelsen av motsvarande kontakter och samhörighet österut.

Det är sällan så i dag att de delar av historien man väljer att lyfta fram inte varit viktiga eller förekommit, utan det är urvalet som visar syftet. Historien, även den som passerat oss väldigt nära i tid, är så mångfacetterad och komplex att den är svår att beskriva om man inte gör ett urval. Och urval görs alltid utgående från givna kriterier.

En jämförelse med journalistiken ligger nära till hands. Även journalistiken, ett slags historieskrivning i realtid, handlar om att urmyllret av samtida händelser och människor göra ett urval av vad som är relevant och viktigt just då.

Varje förment objektivt urval speglar maktkonstellationer, kunskaper, fördomar, könsmaktordning, kommersiella och ideo-

logiska hänsyn – allt det som ingen människa kan svära sig fri från, inte ens med de professionella kryckor man använder för att stå opåverkad. Man kan – och ska – försöka, väl medveten om att man på något plan alltid misslyckas.

Det är också så oerhört viktigt med påminnelser som den som Holmén ger i ”Tankar om ursprung” (red **Samuel Edquist, Lars Hermansson & Stefan Johansson**), den bok där hans uppsats publiceras.

Det finns ingen bättre hygienfaktor för alla oss som ägnar oss åt att försöka beskriva samhället i dåtid och nutid än en saklig och genomtänkt redogörelse för de mekanismer som styr och motiverar våra urval, dem som vi kanske är blinda för i stunden, men som framträder med all önskvärd tydlighet med litet distans.

Nina Fellman

KOMMENTERA LEDAREN PÅ

nyan.ax

Nya Åland

Grundad 1981.
Utkommer måndag, tisdag, onsdag, torsdag och fredag.
Medlem av Tidningarnas förbund.
Kontrollerad upplaga 2008: 7.349 ex.

FÖRLÄGGARE
Nya Ålands Tidningsaktiebolag
ADRESS
Pb 21, 22101 MARIEHAMN
Uppgårdsvägen 6
Öppet mån-fre kl 8.30-16.15
KONTAKTER
Tfn (018) 23 444 (kl 8.30-16.15)
Nyhetstips: Ring, skicka SMS eller MMS 0457 323 444
e-post: redaktion@nyan.ax
Nya Ålands hemsida
www.nyan.ax

Annonsavdelning och administration: fax (018) 23 450
Redaktion: fax (018) 23 449
DISTRIBUTION
Vid utebliven tidning ring Posten tfn 22 777 vard kl 7-14 övriga tider telefonsvarare.
Nya Åland: tfn 23 444 vard kl 8.30-16.15.
REDAKTIONEN
Chefredaktör & ansvarig utgivare: Nina Fellman
fn (018) 528 441
nina.fellman@nyan.ax

Nyhetschef:
Anna Björkroos/Malin Tillström
tfn (018) 528 442
sport@nyan.ax
Politisk redaktör: Annika Kullman
tfn (018) 528 455
annika.kullman@nyan.ax
Familjeredaktör:
Patrik Dahlblom/Nina Smeds
tfn (018) 528 451
Kulturredaktör: Jan Kronholm
tfn (018) 528 466
kultur@nyan.ax

Sportchef: Maria Nykvist
tfn (018) 528 478
sport@nyan.ax
ANNONSAVDELNINGEN
Delice Lindegren
tfn (018) 528 447
annons@nyan.ax
ADMINISTRATION
VD: Stefan Norrgrann
tfn (018) 528 447
stefan.norrgrann@nyan.ax
Ekonomichef:
Katrin Lindqvist tfn (018) 528 446

Prenumerationer:
Margareta Sävstrand
tfn (018) 528 443
prenumeration@nyan.ax
TRYCKERI Consa Print Ab,
Mariehamn, ISSN 0359-1414
PRENUMERATIONSPRISER
Fortlöpande helår..... 189 €
halvår..... 97 €
kvartal 49 €

STOPPTIDER FÖR ANNONSER				
Publiceringsdag	Eller text & mindre annonser	Annonser större än 600 mm	Färgannonser	
Månd	fre kl 12	tor kl 14	tor kl 14	
Tisd	mån kl 12	fre kl 14	fre kl 14	
Onsd	tis kl 12	må kl 14	må kl 14	
Torsd	ons kl 12	tis kl 14	tis kl 14	
Fred	tor kl 12	ons kl 14	ons kl 14	

Torget: onsdagar kl 12.00.
Tel. 0600-9-1219. 5,05 €+Isa

Kartorna i Nya Åland är publicerade med tillstånd av Lantmäterverket. © lantmäterverket, tillstånd nr 364.

M:HAMN 02.55 L 13.45	→	ÅBO 07.00/08.15 19.15/20.15	→	M:HAMN 13.35 00.40 L
M:HAMN 23.55	→	H:FORS 09.55/17.00	→	M:HAMN 04.15
Passagerare utan fordon/passagerare med fordon skall vara incheckad senast 30 min. före avgång Transport till/från Mariehamn-Långnäs reserveras med bätresan				
L = Långnäs				

BILJETTBYRÅN ändrad öppettid: 09.30-17.00

SILJA LINE

Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 mån-fre 8-21, lör-sön 10-18
(1,72€/besvarat samtal + alltid lns/msa)
www.tallinksilja.fi

Sthlm - Mariehamn - Tallinn	
17.45 - 00.50	→ 01.00 - 10.00
10.00 - 05.00	→ 04.50 - 18.00
TALLINK Check-in senast 30 min. före avgång Torggatan 14, tel 16 711 eller 0600 174552 (1,72€/besvarat samtal + alltid lns/msa) www.tallinksilja.fi	

ÅLANDSTRAFIKEN t o m 31.12.2009								
ROSELLA måndag-torsdag			fredag-lördag					
M:hamn	Kapellskär		M:hamn	Kapellskär				
08.00	→	09.15	07.30	→	08.30			
16.00*	→	17.30	12.45	→	14.00			
15.30	→	12.00	18.30	→	19.30			
22.00	→	19.00*	12.00	→	09.00			
			18.00	→	15.00			
			23.00	→	20.00			
*) Rosella chartrad 12.11. Ingen ordinarie avgång. Normal trafik 13.11								
Buss Sto-Kap avg från Cityterminalen 1h 50 min före fartygets avg. Buss Norrtälje-Kapellskär ca 55 min före fartygets avg. Även buss Kap-Sto (färdtid ca 1h 20 min) efter fartygets ank. Bussen går via Norrtälje.								
Kontakta vår resebutik för busseslutning till Uppsala.								
Åland-Stockholm dagligen			Åland-Finland dagligen					
ÅLAND	STOCKHOLM		ÅLAND	ÅBO/H:FORS				
01.10	L	→	06.30	03.30	L	→	07.35	Åbo
04.35	M	→	09.40	14.25	M	→	19.40	Åbo
09.55	M	→	15.30	23.45	M	→	09.55	Hel
14.25	M	→	18.55	14.10	M	→	08.45	Åbo
14.10	M	→	07.45	01.00	L	→	21.00	Åbo
23.40	M	→	16.45	04.25	M	→	17.30	Hel
07.45	M	→	18.00					
03.20	L	→	20.10					
M = Mariehamn L = Långnäs								
Biljettförsäljning, incheckning och ombordstigning avslutas 10 min före ord avgång. Bokad bil skall vara incheckad och klar att köra ombord senast 30 min före ord avgång.								
VIKING LINE			Stragatan 2, tel 260 11, bokn 262 11 www.vikingline.ax					

Turlista t.o.m. 10/1 2010 (lokala tider)				
Från Eckerö	Alla dagar		13.30	18.30
	Fredag-måndag	8.30	13.30	18.30
Från Grisslehamn	Alla dagar	10.00	15.00	
	Torsdag-söndag	10.00	15.00	20.00
Extraturer: Från Eckerö torsdag 15/10 kl. 08.30. Från Grisslehamn onsdag 23/12 kl. 20.00.				
Nöjeskryss med buss, båt, à la carte och underhållning! Fredagar och lördagar 18.30. Start från Bussplan 17.30. 30 €/person				
Buss: Till Stockholm Cityterminalen vid alla båtankomster. Från Stockholm Cityterminalen 2 timmar och 15 minuter före alla båtavgångar. Till Uppsala 13.30- och 18.30-turen. Från Uppsala Hjalmar Brantingsgatan (Willy's) kl. 8.00 och 13.00 till 10- resp. 15-turen. Från Mariehamn, Bussplan 1 timme före båtavgång. Till Mariehamn efter båtankomst.				
Bokning: tel. 28 300, växel 28 000 Grisslehamn tel. 0175-258 00 Bokning även på www.eckerolinjen.ax				
ECKERÖ LINJEN Torggatan 2, 22100 Mariehamn				

Ta en paus...

Alla dagar M:hamn Sthlm
10:00 → 15:45

Sthlm M:hamn
Sönd-Onsd 18:00 → 02:00
Torsd-Lörd 18:00 → 03:30

BIRKA PARADISE

Kontakta Ålandsresor tel 28 040
www.birka.se

Fem-dygns-prognos nyan.ax

ONSDAG 11 NOVEMBER 2009

| dagens ålänning |

"Jag har fått barnets nostalgi för julen"

På Torgatan möter vi dagens ålänning Noemi Kiss spankulerande. Det är trist novembergrått i Mariehamn, men Noemi verkar vara på gott humör ändå.

–Jag har varit och köpt läroboken till nästa filosofikurs i lusse.

Noemi går tredje året i Ålands lyceum.

Gillar du att läsa filosofi?
–Jo, jag tycker det är riktigt, riktigt intressant.

I dag har hon mest haft provutgivningstimmar i skolan. Det har varit en lätt dag och hon har fått sluta ganska tidigt. Därför har hon passat på att köpa boken till kursen som börjar i morgon, tisdag.

Har du börjat längta efter julen redan?

–Jo faktiskt. Jag har börjat planera lite julkappar. I år väntar jag verkligen på julen, jag vet inte varför, men jag har fått barnets nostalgi för julen.

Noemi har just kommit ut från bokhandeln.

Hittade du några spännande böcker?

Gillar böcker. Noemi Kiss skulle gärna vilja ha Kerstin Ekmans senaste bok.
Foto: ERKKI SANTAMALA

–Massor! Till exempel boken "Mordets praktik" av Kerstin Ekman. Den är jättebra!

Men, vill du ha den fast du redan har läst den?

–Jo, så är det med mig. När jag har läst en bra bok som jag tyckt mycket om då vill jag ha den som min egen.

Du är med andra ord en riktig bibliofil, bokälskare?

–Absolut, det kan man lugnt säga.

När vi frågar vem hon vill hälsa till börjar hon räkna upp alla sina vänner, men ger snabbt upp för att inte glömma någon viktig.

–Jag vill hälsa till alla mina vänner och till min familj!

KATARINA GÄDDNÄS
katarina.gaddnas@nyan.ax
tfn 528 465

| vädret |

Onsdag

Stockholm +4/+1 0,9m
Åbo +0/-3 0,9m
Helsingfors +3/-0 0,4m
Malmö +2/-1 0,7m

Torsdag

Stockholm +1/-0 0,3m
Åbo -1/-3 0,2m
Helsingfors -1/-3 0,2m
Malmö +2/-1 0,9m

Fredag

Stockholm +2/-1 0,5m
Åbo -2/-6 0,7m
Helsingfors +0/+0 0,7m

I går kl 14

	temp.	moln.
Jomala	+2	☁
Åbo	-0	☁
Helsingfors	-0	☁
Stockholm	+2	☁

Max/min temp. 3.11 - 10.11. klo 8

	max.	datum	min.	datum
Jomala	+7,6	7.11.	-1,8	9.11.
Åbo	+5,3	3.11.	-2,7	10.11.
H:fors	+4,2	6.11.	-1,5	9.11.

För ett år sedan

	temp.	moln.
Jomala	+5	☁
Åbo	+6	☁
Helsingfors	+9	☁

Utomlands i går

Köpenhamn	+7	Madrid	12
Oslo	+1	Rom	15
Bryssel	+9	Aten	22
Moskva	+2	Las Palmas	24
London	+6	Phuket	31
Paris	+8	Peking	+3

Solen i dag

	Upp	Ner
Mariehamn	8:30	16:18
Helsingfors	8:11	15:57
Stockholm	7:34	15:30

Vattenståndet i går kl 14

Föglö	-31 cm	Åbo	-31 cm
-------	--------	-----	--------

METEOROLOGISKA INSTITUTET

Värdertjänsten Tel.060010600 3,95 /min +lsa

| dagens rätt |

Fisk i paprikasås

600 g torsk eller hoki, färsk eller fryst
1 gul lök
2 paprikor
1 msk smör eller margarin
2 msk vetemjöl
3 dl fiskbuljong
1 dl matlagningsgrädde
salt, peppar

Tina fisken, skär den i mindre bitar om det behövs. Skiva löken, kärna ur och strimla paprikorna och fräs dem i olja i en kastrull. Strö på mjöl och rör om. Tillsätt fiskbuljong och grädde och koka under omrörning i ca 3 minuter. Mixa såsen med stavmixer. Smaka av med salt och peppar. Stek fisken och servera med såsen och fullkornris samt någon grönsak.

TIPSA 0457 313 4444

MESSA 0457 323 4444

RING 018 23444

Kvalitets kristallkronor från **Krebs**

Handbundna. 130 olika modeller. (några i lager)

BESTÄLL KRONAN TILL JUL NU !

Ann-Gerds Antik
Godbyvägen 11
Tel. 21 099, 0457 0694 143
www.anngerdsantik.com
Öppettider: Mån stängt, ti-fre 10-18, lör 10-14

Ljus i mörkret
Ljuslykta Paradisverkstan
Mässpris under Godbymässan

finns i flera färger

20€ norm. 27€

Torggatan 1 tel/fax 13 174
Öppet: vard 10-17, lörd 10-14

Alla **Orrefors** och **KOSTA BODA** glasserier

Wickströms
UR OCH GULD Tel. 19 833

SAMLA TILL 5 ST OCH FÅ DET 6:E PÅ KÖPET!

SOV GOTT!

SATURNUS RESÄRSÄNG 295€
80x200 cm

inkl. bäddmadrass och ben.

Alla duntäcken och dunkuddar -40%

Gäller lagervaror.

MÖBEL-City
G. Godbyvägen. Tel 21 165, fax 19 544
Öppet: måndag-fredag 9-17, lördag 10-14

Nord XL S2HRO 52486-163
Varm och skön stövel för utomhusarbete

119€
SERVICE FÖR DIG

HOLMBERGS
TEKNIK • KVALITET •

Godbyvägen tel. 23 555 www.holmbergs.ax • Mån-fre 7.30-17.00 Lör 9-14

BILLIGA VINTERDÄCK i alla märken
Ring så får du se!

Nordson så klart!
Tel 16 880 Servicegatan 20

SoFia
MADE IN DENMARK

ÖPPNAR FREDAG 13 NOVEMBER!